

ROČNÍK LXIII

ÚNOR 2008

ČÍSLO 2

HLAS PRAVOSLAVÍ

SLOVO METROPOLITY	4
TEOLOGIE	
O Církvi a věčnosti	6
Liturgika: Koláč sv. Basila	8
Starý zákon: Bileám promluvil	10
Rajská pyramida – Výklad Blahoslavenství IV.....	12
sv. Nikolaj Srbský – četba na pokračování	
Z díla sv. biskupa Ignatije Brančaninova.....	14
HISTORIE	
Teolog Vladimír Losskij	16
TÉMA	
Ikonografie v léčbě závislostí	
ROZHOVOR	
Ravenna 2007 – s vladykou Jiřím, biskupem michaloveckým.....	20
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ	
Pravoslavní v Drážďanech.....	24
Pravoslavná církev v Austrálii.....	27
EKOLOGIE – SOUVISLOSTI	
Boží stvoření a problém energie.....	30
ZAMYŠLENÍ	
Královské kněžstvo	34
MÉDIA.....	
Radost' moja, pravoslavná televize pro děti	
Audiovýklad Bible	
POUTNÍ MÍSTA A TRADICE.....	38
ZE ŽIVOTA EPARCHIÍ	42
Z REDAKČNÍ POŠTY	46
PROGRAM METROPOLITY KRYŠTOFA	48

*Milí laskaví čtenáři,
s pomocí Boží k vám přichází únorové číslo. Chtěla bych poděkovat všem za laskavá slova povzbuzení a podporu, kterou nám vyjadřujete sms-kami, maily, dopisy i při osobních setkáních. A nebojte se vyjádřit i to, co se vám nelíbí a co chcete změnit! Pokud vaše názory neznáme, nemůžeme na ně reagovat.*

Pokud někdo říká, že je s novým Hlasem pravoslavní nespokojen, pak by měl vysvětlit proč a co je třeba dělat lépe. Kdo nic nedělá, nic nepokazí!

Prosíme vás i nadále o shovívost k chybičkám, které se občas vloudí do textu. Náš redakční tým je zatím malý na tak velký rozsah časopisu, který pro vás pravidelně připravujeme. Snažíme se co nejaktuálněji informovat o současném dění v naší i světových pravoslavných církvích, a proto některé články nestihnou projít v časovém předstihu jazykovou úpravou.

Chci poděkovat všem, kteří neváhají obětovat svůj osobní čas a pomáhají nám s tvorbou časopisu. Rádi uvítáme ve svém redakčním kruhu nové přispěvatele i spolupracovníky. Potřebujeme vás! Hlas pravoslavi.cz – portál, který nyní připravujeme (více se o něm dočtete na předposlední straně) se stává základním stavebním kamenem pro budování pravoslavné tiskové agentury v České republice.

Zkušenost každodenního života nám ukazuje, že již nežijeme v době, kdy jsme mohli jen tiše přicházet do chrámu a v tichém životě být služebníky a svědčit o Pánu Ježíši Kristu.

Jsmeli nespokojeni s tím, jak se o nás mluví v médiích, nebo s tím, že veřejnoprávní televize neinformuje vyváženě a nevěnuje pravoslavným dostatek adekvátního prostoru, pak si položme základní otázku: Jak informujeme my sami o sobě?

V řadě zemí a téměř ve všech jinoslavných církvích se budoucí adeпти kněžství učí základům komunikace již během svých vysokoškolských studií. Řešit problém komunikace by měla být podle slov Jeho Blaženosti Kryštofa, metropolity naší církve, i jedna z našich priorit. Požehnal proto připravě semináře O NOVÝCH METODÁCH KOMUNIKACE, který by měl proběhnout koncem května ve Vilémově. Na tomto třídenním semináři se budeme učit nejen základům mediální komunikace, ale i základům práce s počítačem tak, aby každý duchovní zvládl e-mailovou poštu i vyhledávání informací na internetu.

Již zdaleka nejsme malou místní církví, kterou tvořila v představách veřejnosti jen vymírající skupinka volyňských Čechů a ruských emigrantů z 20. let. Dnes hloubku pravoslavné duchovnosti – díky obětavému působení našich kněží – objevuje čím dál tím víc Čechů bez rozdílu věku, kteří přistupují ke svátosti křtu.

V řadě církevních obcí začínají podstatnou část věřících tvořit také bratři a sestry, kteří do naší republiky přicházejí za prací nebo si naši zemi zvolili za svůj nový domov. Proto se stala aktuální i otázka vydávání pravidelné ruské přílohy Hlasu pravoslavní, kterou začal s nesmírnou obětavostí připravovat o. Oleg Machněv z Plzně. Uvažujeme i o stránkách srbských a ukrajinských – ale zejména o tom, jak se naučit „naslouchat jeden druhému a komunikovat spolu navzájem“. Náš „rozmach“ však končí tam, kde začíná obyčejná praxe: potýkáme se s nedostatkem základních finančních prostředků na tisk i s vyhledáváním ochotných spolupracovníků a distribucí. A tak mohu jen poprosit: Pomoz, kdo jsi pravoslavný křesťan!

S LÁSKOU V KRISTU
VAŠE SESTRA MARIA

O NASLOUCHÁNÍ

Ve svatém Písmu čteme, jak důležité je poslouchat Slovo Boží. Totéž nám říkají svatí otcové a učitelé církve. V současném světě, který se vyznačuje vysokou úrovní mediálního šíření informací, se učíme poslouchat „audiovizuálně“. Jinak řečeno, zároveň vidíme i slyšíme. Slovo Boží nemůžeme vidět. Jen jej slyšíme nebo čteme. Při bohoslužbách bývají čtení z Bible provázena liturgickým děním, které je také „audiovizuální“. Zpíváme např. při malém vchodu „blahoslavenství“, při čemž jde průvod duchovních s evangeliem skrze chrámovou loď a zastavuje se až před ikonostasem. Po zvolání „Velemoudrost“ pak vchází do oltářního prostoru. Přestože vidíme onen průvod očima Bohem stvořenými, prvotní a hlavní je slyšet a vnímat, že k nám Bůh hovoří a že jeho Slovo, přes vidění duchovních osob, rouch, svící, knihy evangelií a slyšení liturgických

zpěvů, vchází až do krajiny srdeční a posiluje naši víru, naději a lásku k Bohu.

Slyšení Božího Slova takovým „hlubokým“ způsobem je pro věřící pramenem duchovního poznání, které není možné jinak získat.

Bohužel často posloucháme Boží Slovo povrchně. Podobně povrchně nasloucháme i hlasu svědomí nebo lidem, kteří to s námi myslí dobře. I ti potřebují, abychom je vyslechli a podělili se s nimi o jejich radosti i strasti.

Hlas svědomí je též hlasem Božím. Říká nám pravdu. My však ji nechceme slyšet. Rádi posloucháme jenom to, co je nám příjemné, co našemu sluchu lahodí. Zápasíme s výčitkami svědomí. Někdy děláme vše proto, abychom hlas svědomí v nás zcela umlčeli. Přesto nám právě hlas svědomí pomáhá řešit životní situace i ty nejtěžší a přináší radost a mír našemu srdci.

Podobně náš vztah k druhým lidem nemůže

být příjemný a harmonický, když nedokážeme druhým opravdu naslouchat. Většinou si nedokážeme udělat pro druhého čas. Sami toho máme tolik na srdci, že při setkání hovoříme a hovoříme, ale jen málo posloucháme. Protože opravdu slyšet znamená odpovědět a v odpovědi se druhému odevzdat, dát mu sebe sama.

Co potom říci o Slovu Božím? Sám Bůh k nám hovoří působením svatého Ducha. Uslyšet jej opravdu, to znamená jej přijmout a odpovědět mu díkyvdáním a životem ve světle jeho přítomnosti. V našem případě vždy znamená změnit zvyklosti, přiznat si chyby a začít je napravovat. To je vždy těžké a bolestivé. Proto posloucháme Slovo Boží povrchně. Když alespoň každou neděli či ve svátek prožíváme v chrámu onen „audiovizuální“ vjem Božího Slova, v našem životě se nic nemění, zůstáváme chladní, protože jej opravdu neslyšíme. Rádi bychom poslouchali jenom to, co se nám líbí. Podobáme se tak athéňanům, kteří na Areopagu ukončili řeč sv. Pavla slovy: „Budeme tě slyšet o tom podruhé.“ (Sk 17, 32) Čili nezajímá nás, co nám říkáš. Život bez Božího Slova pak dále zůstává mělký, uzavřený do času a prostoru, bez radosti z dotyků věčnosti a Boží lásky.

Zamysleme se nad tím, jak nasloucháme čtení Písma svatého v chrámu i mimo něj při čtení domácím? Jak posloucháme kázání? Jak vnímáme slova modlitby Církve? Jak se stávají i našimi slovy?

Pouvažujme též, jak nasloucháme druhým lidem, které nám posílá Bůh? Neboť všechna setkávání jsou Božím dílem a pro nás možností spolutvořit Boží dílo. V druhých lidech k nám přichází sám Ježíš Kristus, aby nám dal možnost projevít lásku k Němu a jeho svatému evangeliu.

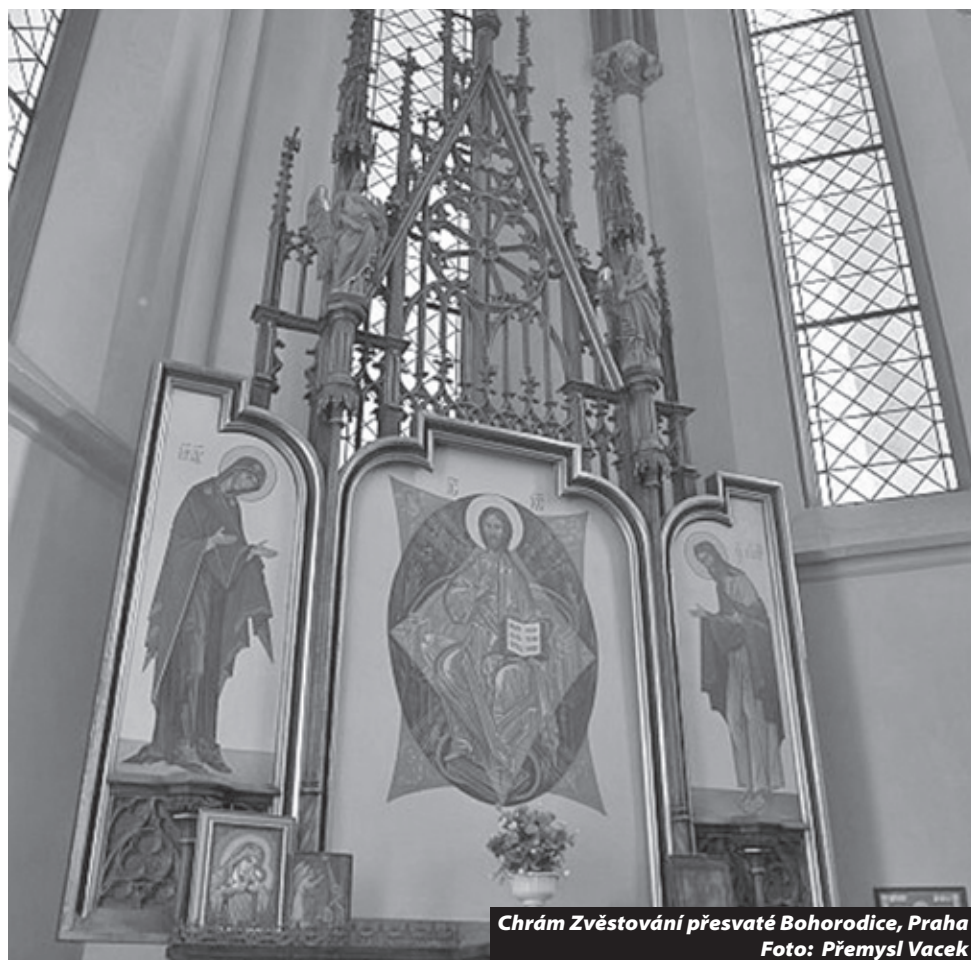
Nakonec si uvědomme, že hlas svědomí je také hlasem Božím a že nás vede k dobrému. Otevřme své srdce a poslouchejme Slovo Boží. Berme jej vážně. Nechme jej působit, aby naše srdce často kamenná a zlá se změnila v laskavá, vlídná a Bohu i lidem milá.

METROPOLITA KRYŠTOF

O CÍRKVI A VĚČNOSTI

„Církev je bezpočátečná, nekonečná, věčná, jakož i její Zakladatel, Trojediný Bůh, je bezpočátečný, nekonečný, věčný. Církev je nestvořená, jako i Bůh je nestvořený. Existovala před věky, před anděly, před stvořením světa...“ Těmito slovy se vyjadřuje o Církvi blahé paměti zesnulý archimandrita Porfýrios (Bairaktaris), starce kavsokalyvitský (+1991), jeden z nejautoritativnějších řeckých starců posledních desetiletí. Srbský vladyka Athanasij (Jevtič) podává k tomuto učení následující teologický komentář.

Chrám Zvěstování přesvaté Bohorodice, Praha
Foto: Přemysl Vacek

KOMENTÁŘ VLADYKY ATHANASIJJEVŤIČE K UČENÍ STARCE PORFÝRIA

To, že Církev bude existovat věčně a že nikdy nezanikne, není třeba dokazovat. Apoštol Pavel ve svém listu Židům říká: „Ale přistoupili jste k hoře Sionu, a k městu Boha živého, Jeruzalému nebeskému, a k nesčíslnému zástupu andělů. K veřejnému shromáždění a k Církvi prvorozených, kteří zapsáni jsou v nebesích, a k Bohu soudci všech, a k duchům spravedlivých dokonalých. A k prostředníku Nového zákona – Ježíšovi, a ku pokropení krví, lépe mluvící než krev Ábela.“ (Žid 12,22-24) To je naše vlast (viz Žid 11,14) a naše město, jehož základem je Kristus (viz 1 Kor 3,11; Ef 2,20; Žid 11,10). Současně s tím však můžeme hovořit rovněž o věčnosti Církve od jejího počátku. Svatá Trojice je zde prototypem Církve. Dokonce i světitel Fotios (Byzantský) v jedné ze svých četných homilií řekl, že Svatá Trojice se (doslova) „z církevnila“ (řec. εκκλησιάσα, csl. церквилас) a učila svět, to znamená, že Svatá Trojice (Otec, Syn a Duch svatý) se shromáždila, aby se vzájemně poradila, a tím se projevila jako Církev (shromáždění osob – v duchovním a církevním slova smyslu).

O podstatě Církve hovoří v tomto smyslu i světitel Rehoř Nysský: „κόσμου κτίσις εκκλησίας κατασκευή“ – „stvoření světa je již uspořádáním Církve“ (viz Žid 4,3). Na předvěčném shromáždění Bůh rozhodl o tom, že stvoří svět, a stanovil, že se uskuteční Vtělení (Boha Slova), aby mohlo dojít k nejtěsnějšímu sjednocení Boha s jeho stvořením. Toto sjednocení se uskutečňuje v Božím Synu a tím, že Bůh miluje svého Syna, miluje i nás. Lze proto říci, že celé dějiny světa jsou dějinami Církve. Kristus, to je Církev. I svatý apoštol Pavel ve svých listech ztotožňuje tajemství Krista s tajemstvím Církve (viz 1 Kor 10,16-17, 12,12; Kol 1,18-27). Náš Pán není jen Hlavou, ale i Počátkem (αρχή), prvotní a nejlepší součástí, prvním členem své Církve, v níž jsou s ním všichni ostatní spojeni, „soutělesní“. A také proto ctih. Maxim Vyznavač ve svém díle „Mystagogie“ ztotožňuje Církev s Bohem. V Kristu můžeme učinit stejné ztotožnění, neboť Církev jest tělem Kristovým. Toto Tělo je však třeba chápat v tom

smyslu, že v Kristu má účast veškeré stvoření, rozumné bytosti jako člověk a andělé, které se tohoto života účastní svobodně.

Kristus bude, jak praví světitel Rehoř Palama, „nesčíslně hypostázní“ (μυριοηπόστατος), protože naše hypostáze budou spojeny s ním. Naše ztotožnění s Kristem nás na druhou stranu nikterak nezabavuje individuálnosti, právě naopak, činí nás současnými. Apoštol Pavel, který říká: „Nežiji již já, ale žije ve mně Kristus,“ (Gal 2,20) byl velmi výraznou osobností. Podobně jako sv. Pavel se musí i každý z nás stát Kristem. A proto je Církev předpovězena již od věčnosti a již „předem vtělena“ v Kristu.

Mojžíš viděl na hoře Sinaj obraz, podle kterého nechal zhotovit stánek úmluvy (viz Žid 8,5). Tento obraz představoval Církev, a stánek úmluvy byl tedy vytvořen podle obrazu Církve (jak ji viděl např. i sv. Hermas v „Pastýři“). Obraz sjednocení Adama s Bohem je menší, než bylo sjednocení apoštolů s Bohem v den sv. Padesátice. Tehdy se jednalo pouze o závdavek toho, jak lze zakoušet Církev. Avšak i naše zkušenost Církve není úplná. Říkáme: „Dejž nám důstojně přijímat (svaté Dary).“ „Důstojně“, to znamená těsněji, plněji tam, v Božím Království. (Např. sv. Maxim Vyznavač říká, že u prarodičů v Ráji byl pouze obraz, ale Pravda bude ve věčnosti, v budoucím věku.)

Církev v podání sv. Jana Teologa, konkrétně v jeho Zjevení (Apokalypse), to je Nový Jeruzalém, Nové nebe a Nová země, Nevěsta Kristova, jež v něm žila předvěčně. Vtělením Krista se Církev stala Kristovým tělem, v němž „přebýval“ spolu s námi (Jan 1,14, Zj 21,3). Církev se stala jeho Tělem, jeho plností, plností Naplnujícího vše ve všem (viz Ef 1,22-23). Takové je christologické, pneumatologické a eklesiologické chápání Církve. Můžeme proto otevřeně hovořit o utváření (formování) a vzrůstání (mohutnění) Církve, neboť můžeme hovořit o našem vrůstání v Církev, o našem „vcírkevňování“ (csl. воцерковление) a „vcházení v obecenství s Kristem“ (приобщение).

PODLE STUDENTSKÉHO PRAVOSLAVNÉHO ČASOPISU MOSKEVSKÉ DUCHOVNÍ AKADEMIE „VSTREČA“, 1 (22) 2006, PŘI PŘÍLEŽITOSTI 10. VÝROČÍ ZALOŽENÍ ČASOPISU, PŘIPRAVIL M. D. ZA PŘÍSPĚVEK DĚKUJEME REDAKCI DOBRÉHO PASTÝŘE, PCO BRNO

KOLÁČ SVATÉHO BASILA

Jednou z krásných řeckých církevních tradic je žehnání koláče ke cti sv. Basila Velikého v den jeho svátku 1./14. ledna. Tento den je jedním z deseti, kdy církev slaví liturgii sv. Basila. Na některých místech je zvykem také číst kněžské modlitby hlasitě, aby všichni věřící mohli sledovat jejich krásu a vytříbený styl.

Také v litoměřickém chrámu sv. Václava se slavila památka tohoto velkého církevního učitele za bohaté účasti duchovenstva. Po konci služby se požehnal koláč, který byl potom rozkrájen a rozdělen mezi všechny účastníky bohoslužby. Je zvykem zapéct do koláče malou minci, která by měla tomu, kdo ji najde ve svém kousku koláče, přinést štěstí a spokojenost po celý rok, nepochybně skrze přimluvy sv. Basila.

Každá země má jistě množství pěkných a zbožných zvyků, které vhodným způsobem dávají výraz i prostému lidovému chápání hlubokých náboženských pravd. Církev musí pochopitelně dbát, aby se lidové chápání nijak neodchýlilo od církevní nauky. Je-li tato podmínka dodržena, lidové zvyky mnohdy půvabně rámuji a doprovázejí bohoslužebné konání.

Naše generace, stejně jako každá jiná generace křesťanů, je tradentem, tedy předávajícím subjektem. Pokladu víry, stejně jako lidových obyčejů. Pokud nějaká generace selhává v předávání toho, co od předchozí obdržela, prohřešuje se proti své obrovské výsadě být spolupracovníkem na Božím díle. Jakkoli naše doba je v této záležitosti poněkud potemnělá, váže tím více každého z nás, aby se snažil obdržené hřivny rozmnožovat předáváním dalším.

Toto udržování a předávání zvyků a obyčejů činí svátky bohatší, bohoslužby košatější, společenství radostnější a prožívání křesťanské víry plnější. Nebuďme proto lakomí jeden k druhému, ale poděleme se o to, co jsme od jiných dostali. K vzájemnému obohacení a povzbuzení.

ARCHIMANDRITA MAREK KRUPICA

Byl jsem na posledním zasedání sekce pro větrné mlýny při Technickém muzeu v Brně vybidnut, abych jakožto její člen s teologickým vzděláním zjistil, kdo je vlastně nebeským patronem mlynářů, případně koho by bylo nejlepší si jako svěťce a pomocníka mlynářů připomínat. Již tenkrát jsem pojal myšlenku, že by se patrně mělo jednat o nebeského patrona, který by mlynáře v Evropě i u nás spojoval – tj. takového, který by byl součástí jak západní, tak i východní křesťanské tradice. Brzy jsem seznal, že vážných kandidátů je hned několik. Je to například mučednice sv. Kateřina Alexan-

drijská (+ 305), která byla lámána v kole, sv. mučedník Leodegarius (+ 616), sv. mučednice Kristina z Bolzána v Toskánsku (+ 250) anebo sv. mučedník Viktor z Marseilles (+290), zobrazovaný s mlýnským kamenem u nohy. U těchto i u několika dalších světců uváděných v encyklopediích jako patroni mlynářů, však bylo spojení s mlýny a mlynářstvím nejasné, případně se mlýnský kámen či kolo stalo prostředkem jejich mučení. Výjimkou je sv. Vinok (+ 717), opat kláštera ve Wormhoutu u Dunkirku. Je zajisté potěšující, že sv. Vinok je v současnosti uctíván jak západní, tak i východní církví.

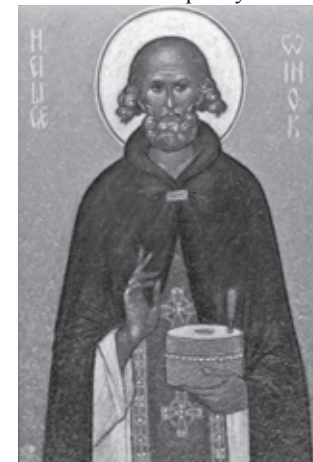
SVATÝ VINOK – PATRON MLYNÁŘŮ

Přesné datum narození sv. Vinoka (angl. Winnoc), který se řadí ke světcům starobylé keltské křesťanské tradice, neznáme. Narodil se ve Walesu v VI. století a údajně pocházel z královského rodu. Dle některých pramenů byl jeho otcem dokonce sv. Judicael. Vyrůstal a vzdělání získal v Bretani, kam jeho rodina uprchla před invazí Sasů do Británie. Byl mnichem kláštera v Sithiu (Saint Omer), jehož představeným byl sv. Bertin. Sv. Vinok založil klášter, kostel a nemocnici ve Wormhoutu u Dunkirku a působil tam jako představený. Zasloužil se o evangelizaci a přijetí křesťanství mezi obyvateli v celé této oblasti.

Dle kronikářů a životopisců byl velmi skromný a vždy měl na paměti evangelijní přikázání, podle kterého „kdo nepracuje, ať nejí.“ S velkým nasazením se věnoval těžké manuální práci jako kterýkoliv jiný z mnichů, i když byl jejich představeným. Když se dožil stáří, modlil se, aby

mohl v práci pokračovat. Došlo se mu Boží pomoci v podobě ručního mlýnku na obilí, s jehož pomocí mlel mouku a dokázal nasytit ostatní mnichy i chudé z širokého obilí.

Jednoho bratra pak přivedla zvědavost k tomu, že se chtěl škvírou ve zdi mlýnice podívat, jak vlastně tak starý člověk dokáže udělat tolik těžké práce a semlít spoustu obilí. Zvědavec načas pozbyl zraku,

avšak jeho oči byly vyléčeny na Vinokovu přimluvu.

Svatý Vinok zemřel 6. listopadu 717 a 6. listopad je připomínán také jako jeho hlavní svátek. 18. září se pak připomíná přenesení jeho ostatků z Wormhoutu do Bergues-Saint-Winnoc r. 899. Podle kronikářů a legendistů bylo tenkrát mnoho lidí, kteří stáli u cesty, zbaveno četných nemocí, obzvláště pak kašle a horečky. Sv. Vinok je pokládán za nebeského patrona mlynářů a je uctíván také jako přimluvece za dešť v obdobích sucha. Jeho přimluvy zbavují horečky a kašle.

V současnosti je ctěn jako světec a divotvůrce v prostředí církve římskokatolické a pravoslavné a i některými anglikány.

Bývá zobrazován jako představený kláštera s ručním mlýnkem na obilí. Někdy také s královskou korunou a žezlem u nohou a s kostelem a mostem v pozadí.

ROMAN JURIGA

BILEÁM PROMLUVIL

Balák, moábský král, znepokojeně shlíží z hory na rozsáhlý tábor Izraele: Netrpělivě čeká na příjezd věštce Bileáma. Bojovat s Izraelem a odehnat ho daleko od moábských hranic by se odhodlal teprve potom, až by Bileám pronesl nad Izraelem zlou a mocnou kletbu, po které by Boží lid úplně zeslábl. Konečně se věštce dočkal. Dal hned postavit sedm oltářů, na kterých obětovali sedm býčků a sedm beranů, a pobízí Bileáma, aby už začal Izrael proklínat. Bileámovu námitku, že může říkat jen to, co mu do úst vloží Hospodin, jako by král přeslechl. Zřejmě nebere Hospodina vážně. Už mlčí a Bileám promlouvá:

„Pozval mě sem Balák král, abych ten lid proklínal. Copak mohu proklínat, komu Bůh chce požehnat? Je to národ přímých srdcí. Až nadejde den mé smrti, jiný než oni být nechci.“

Tu se Balák na Bileáma osopil:

„Cos mi to provedl? Pozval jsme tě, abys je zatratil, a ty jim žehnáš!“

Bileám mu odpověděl:

„Což nemusím dbát toho, abych mluvil, co mi vkládá do úst Hospodin?“

Balák usoudil, že místo, z kterého Bileám mluvil, je moc blízko a už zcela pod vlivem Hospodina, Boha a ochránce Izraele, a proto se Bileámovi nedaří lid proklít. Odvedl věštce značně dál, na pahorek Pisgy, odkud však bylo vidět z izraelského ležení aspoň kousek. Dal i tam zbudovat sedm oltářů a na každém zase obětoval býčka a beránka a pokynul Bileámovi, aby proklínal. K jeho zoufalství však z úst věštce vyšlo znovu požehnaní:

„Teď, Baláku, pozor dej, pečlivě mi naslouchej.“

Bůh není člověk, aby lhal, či litoval toho, co udělal.

Když slíbí, což to nesplní? Co přikázal, já nezvrátím!

Řekl mi: Požehnej ten lid! Což mu mohu zlořečit?

Nic nezmohou kouzla! Bůh je s ním. A Izrael je jako lev.

Ilustrace: Ikona archanděla Michaela české ikonopiskyni Ivetky Anny Kadlecové

Ten neodejde od kořisti, dokud nevypije její krev.“

Zklamaný Balák řekl:

„Když jej nemůžeš zatratit, aspoň mu nežehnej!“

Ale Bileám odpověděl Balákovi:

„Což jsem ti neřikal, že všechno, co bude mluvit Hospodin, vykonám?“

Balák ho požádal:

„Pojď, prosím, vezmu tě na jiné místo, snad bude mít Bůh za správné, abys mi ten lid zatratil odtamtud.“

Vzal ho na vrchol Peóru, který ční nad pustinou Ješimónem. V Balákově pohanské duši setrvalo přesvědčení, že musí být někde místo, kam síly ochraňující Izrael nedosáhnou. Kde se prosadí proti nim vůle božstev moábských,

hlavně jejich boha Baal-peóra. Opět byly přineseny oběti, které měly ten neviditelný složitý svět duchů naklonit přáním Baláka. Zatím Bileám viděl, že se Hospodinu líbí, aby Izraeli žehnal. Nepokoušel se, jako dvakrát před tím, uchýlit se k zaklínadlům, ale obrátil se tváří k poušti a spatřil, jak Izrael táboří kmen vedle kmene. Tu se ho zmocnil Boží duch a on pronesl svou průpověď:

„Mám vidění od Všemocného, já, Bileám, syn Beóra, zvěstuji jenom slova Jeho a otevřený je můj zrak.“

Vidím tvé stany, Izraeli, jako zahrady při řekách.

Povnese Bůh ten národ celý, nepřítel at' má z něho strach.

Kdo proklíná jej, bude proklet, kdo žehná, bude požehnan.“

Teď už vzplanul Balák proti Bileámovi hněvem.

„Povolal jsme tě, abys mé nepřátele zatratil, a ty jim jen žehnáš, dokonce už potřetí. Tak si běž, odkud jsi přišel! Přislíbil jsem ti převelikou poctu, avšak Hospodin tě té pocty zbavil.“

Bileám odvětil Balákovi:

„Což jsem neřikal už tvým poslům, které jsi ke mně poslal: I kdyby mi dal Balák svůj dům plný stříbra a zlata, nemohl bych přestoupit Hospodinův rozkaz a učinit z vlastní vůle něco dobrého nebo zlého. Budu mluvit, co řekne Hospodin. Teď půjdu domů. Ale ještě ti sdělím, co tento lid v budoucnu učiní tvému lidu.“

Pak pronesl svou průpověď:

„Toto je výrok Bileáma. On slyší, co Bůh říká.“

Má poznání od Nejvyššího, má vidění od Všemocného.

Když upadá do vytržení, má oči otevřené.

Vidím jej, ne však přítomného, hledím na něj, ne však z blízka.

Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele.

Protkne spánky Moába. Panovat bude ten, jenž vzejde z Jákoba...“

Bileám zde pronáší proroctví o Mesiáši, Božím Synu, který se jednou narodí jako lidské dítě Ježíš Kristus, Vykupitel světa, a to právě

jako jeden ze synů Izraele, národa, který tu před ním táboří. Bileám pak pokračuje proroctvím o ostatních okolních národech, které se stavěly na odpor proroctví. My už dnes známe smysl tohoto proroctví, víme, že právě v izraelském městě Betlémě se izraelské dívce Marii narodí syn, který bude Spasitelem všeho lidstva. On svým slovem a svou obětí přemůže síly zla, které si lidstvo zotročily, a vrátí lidská srdce do náručí Boží. Pomůže jim zdeptat hřích a dát v nich zavládnout lásce.

Nakonec však přece jen se stalo něco, co mohlo Izrael zbavit síly a učinit ho snadnou kořistí pro Moáb. Krásné moábské ženy začaly svádět izraelské muže, aby jejich srdce odpadla od Hospodina. Zvaly je na obětní hody svého božstva Baal-peóra a muži i ostatní hodovali a klaněli se jejich božstvu. Tak se Izrael spřáhl s Baal-peórem a zradil Hospodina. Jako kdysi pod Sinajem, kdy jejich otcové tančili a hodovali a klaněli se zlatému teleti, tak i nyní se Boží lid vydal na cestu, na které přestával být lidem Božím. Jako by byli smyslu zbaveni. Dokonce jeden muž si přivedl moábskou ženu ke svým bratrům a před očima Mojžíše a celé pospolitosti dával najevo, jak je jí i jejím božstvem okouzlen a jak málo mu záleží na Hospodinu. Tehdy kněz Pinchas, vnuk Áronův, a několik dalších mladých kněží vzali svá kopí a procházeli mezi stany a kde našli Izraelce v náruči s moábskou ženou, prokláli je jediným bodnutím, takže se krev obou smísila. Lid se vzpamatoval. Nakonec došlo k boji s Moábem.

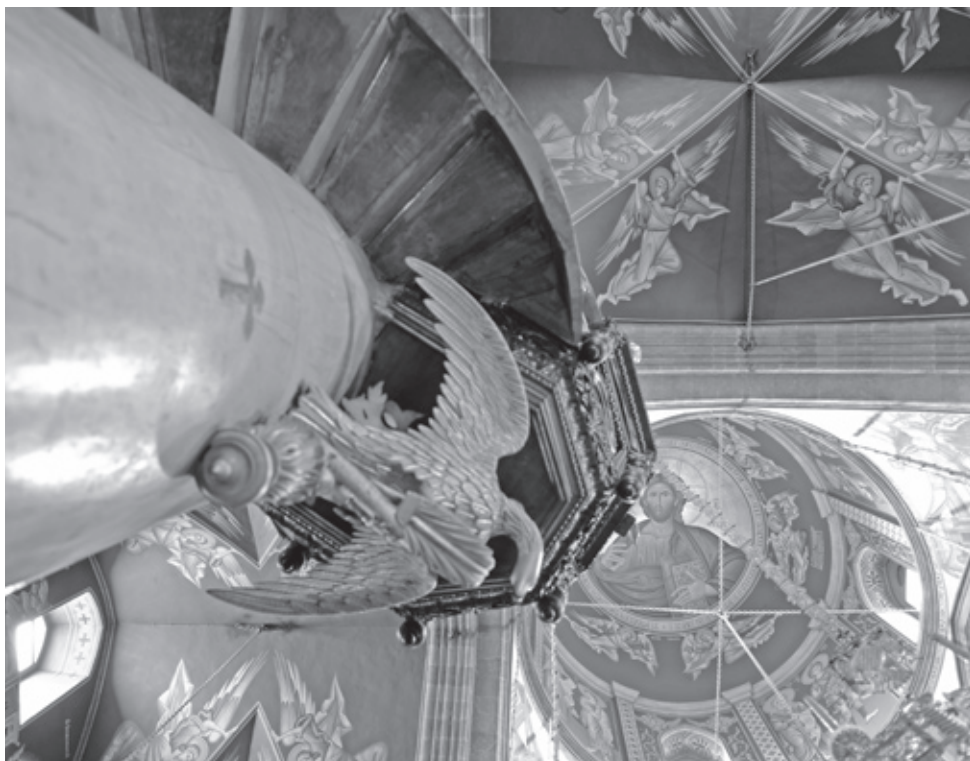
Když po boji odklízeli mrtvé, našli mezi nimi i mrtvého věštce Bileáma. Kde se tu vzal? Proč neodešel domů? Stal se snad obětí Balákovy pomsty za to, že Izrael neproklel? Nebo ho dodatečně zamrzelo, že neuspěl v proklínání, zatoužil po Balákově zlatě a poctách a vymyslel si ten úskok s ženami, účinnější než proklínání, a stal se obětí Pinchasova meče? Bible se o Bileámovi ještě několikrát zmiňuje, ale ne v dobrém, a zmiňuje se, že zemřel mečem izraelským.

ARCIBISKUP SIMEON

RAJSKÁ PYRAMIDA

VÝKLAD BLAHOŠLAVENSTVÍ (IV.)

TŘETÍ POSCHODÍ

Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví

Třetí poschodí rajske pyramidy se staví z tichosti, mírnosti, beráncí pokory, které se církevněslovansky říká кротость (krotost'). Mírnost v srdci je dcera pokory a vnučka pláče.

Největší osobnosti věků minulých Samuel, Jan Křtitel a přesvatá Bohorodice byli vymodlení u Hospodina slzami. I sama „krotost“ je vyplakaná

a vymodlená ctnost. Právě proto je i krotost – tichost naprosto neoddělitelná od výše zmíněných osobností, stejně jako slzy od srdce. Tichost může být až na třetím místě, vždyť třetí poschodí stavíme až po dokončení prvního a druhého. Teprve tehdy, když se z mračen vyleje déšť, přichází ticho, klid, nastupuje tišina. Tak i tichost a klid v srdci, jakákoliv tichost následuje po pláči.

Krotost' čili pokora v mírnosti a mlčenlivosti existovala i v době starozákonní. Například o Mojžíšovi je řečeno, že byl nejpokornější ze všech lidí na Zemi. Stejným způsobem se hovoří i o tiché pokoře praotce Jakuba i krále Davida. Ale teprve příchodem Ježíše Krista je krotost' – tichá pokora i nezbytnou ctností pro duši člověka. „Já sám jsem pokorný (кроток),“ řekl o sobě Syn Boží. A jaký je On, takový musí být i jeho následovatelé. Pokora – tichost je první ctnost, které si lidé povšimli. „Podívejte, Beránek Boží!“ zvolal svatý Jan Křtitel, když zahlédl Mesiáše na břehu Jordánu. Ostatní pospíchali k Janu Křtiteli, strkali se a hádali, spěchali k Proroku, aby vyslechli jeho řeč a přijali křest. Ale Ježíš nespěchal. Šel pokorně v tichosti, vyhýbal se těm, co se tlačili a strkali, obcházel je jako beránek, který nikoho neobtěžuje, neuráží. Šel jako beránek, který obchází všechny a vyhýbá se srážkám.

Tichá pokora se projevuje především tím, že neusilujeme o to, abychom obsadili první řady. A to se děje jen na základě úplného odezdání se do vůle Boží. Pokorně tichý ví, že Stvořitel postaví člověka tam, kam On sám chce, a je připraven podvolit se vůli Boží jak v prvních řadách, tak i v posledních. Pro pokorně tichého není důležité, kam ho Hospodin Bůh postaví, tím nejdůležitějším je plnit vůli Boží, ať je, kde je. Pokorně tichý ví, že i poslední, pokud se odevzdají zcela do rukou Páně, budou ověnění mnohem cennějším vavřínem než ti, kteří se prodrali do prvních řad a naplnili jen svou vlastní vůli.

Tichou pokoru lze popsat i takto: nikoho neurážet a trpělivě snášet jakékoliv urážky. A vpravdě – Beránek je obrazem tiché pokory. Představte si Krista před zdivočelými soudci. Jak na Něho v té době křičeli, nadávali Mu, plivali a trhali z Něho šaty. A On stál nehybně, jako Beránek bezhlasý. Tišina a mír v Jeho duši se podobala záři klidu, která probleskuje nad bouří zpěněným mořem. To vnitřní ticho – tišina byla tak nepostizitelná a tak zázračně mocná, že i Apoštol zapřísahá křesťany, řka: Já, Pavel, Vás napomínám tiše a mírně po způ-

sobu Kristově – já, který tvářív v tvář jsem prý mezi vámi pokorný... (2Kor 10,1)

A apoštolové byli ve své mírnosti srdce a tiché pokoře zcela podobní svému Učíteli. On je učil být beránky mezi vlky, tedy být „krotkými“ mezi zdivočelými a nestoudnými a trpělivými uprostřed mstivých. Učil je, aby byli stejně trpěliví jako matky krmící své děti, které trpělivě snášejí všechna strádání s tím spojená.

„Ač jsme mohli jako Kristovi poslové dát najevo svou souměřitost, byli jsme mezi vámi laskaví, jako když matka chová své děti.“

(1Sol 2,7)

Když kdosi navštívil jistého světce, podivil se, jak tento svatý člověk tiše snáší urážky pasáka ovcí, který mu hrubě nadával u jeho chýše. Světec odvětil:

„Tím se učím snášet zlo. Říkám sám sobě: jak budu schopen snášet větší zlo, když přijde?“

Jiného starce nepřetržitě okrádal soused, který mu chodil poklízet. Kdykoliv vešel do jeho pokoje, něco si „uchmátl“ a odnášel s sebou. Starce si toho sice všiml, ale nic neřikal. Když přišla hodina starcovy smrti a všichni sousedé se shromáždili kolem jeho smrtelného lože, polbil stařeč ruce svého sluhy se slovy: „Těmto rukám jsem zavázán za to, že nyní odcházím do Království Nebeského.“

BLAZE TICHÝM, NEBOŤ ONI DOSTANOU ZEMI ZA DĚDICTVÍ.

Vy, kteří jste tiší v pokoře a mírní ve svém srdci, krotcí beránci, vy dostanete zemi za dědictví. Opravdu jste ještě nepochopili, co to znamená? Pohleďte na apoštolů. Čí jména jsou dnes známější po celém světě než právě ta jejich? Řeč kterého vládce či politika zní nyní všude hlasitěji než slova apoštolů?

Ti, kteří nemají tichou pokoru, nedostanou za dědictví ani píď země – ani tady, ani v ráji. A tak, milý křesťane, vytvoř si třetí poschodí pomocí tiché pokory. Tichá pokora se podobá drahocennému kameni ametystu, v němž se přelévají přenáherně něžné odstíny.

Sv. BISKUP NIKOLAJ SRBSKÝ (VELIMIROVIČ)

Z DÍLA SV. BISKUPA IGNATIJE BRANČANINOVA

MODLÍCÍ SE MYSL HLEDÁ SJEDNOCENÍ SE SRDCEM

Poznámka redakce: Na výslovné přání autora nejsou uvedeny citáty evangelia jen v ekumenickém překladu, ale souběžně za lomítkem můžete porovnat i český překlad Bible kralické. Při editaci tohoto textu do tisku vznikla v našem redakčním kolektivu zásadní otázka: jaké české překlady evangelia zvolíme pro náš časopis a budeme používat při překladech? Logicky se nabízí, aby všichni autoři používali ekumenický překlad, na němž spolupracoval i náš vladyka – arcibiskup Simeon. Tento překlad je nejsrozumitelnější pro současného čtenáře, protože používá dnešní češtinu a respektuje jazykový vývoj za dané období. Někteří autoři však trvají na tom, že ve svých překladech budou používat Kralickou bibli, neboť se jedná o první důkladný překlad Písma do češtiny a tento překlad podle nich zahrnuje ještě tajemství, které je skryto za slovy. Rozhodli jsme se proto uveřejňovat v těchto případech oba překlady souběžně, aby si laskavý čtenář mohl sám vybrat to, co lépe

vnímá a čemu lépe porozumí. V následujícím textu si sami všimnete, že k tomu měl autor překladu dobrý důvod, neboť souvislost některých úvah sv. biskupa Ignáce by nebyla zřejmá.

Zavřeny jsou brány smyslů: jazyk mlčenlivý, oči zavřeny, sluch nevnímá nic, co by bylo mimo mne. Oděna v modlitbu mysl, odloživši pozemské myšlenky, sestupuje do komůrky srdce. Dveře komůrky jsou zamčeny, všude je tma a neproniknutelná temnota. A mysl v rozpacích začíná modlitbou klepat na dveře srdce; stojí u dveří trpělivě, klepe a vyčkává, opět klepe a zase čeká, zase se modlí. Neslyší žádnou odpověď, neozve se ani hlásek! Mrtvé ticho a tma odpovídají hrobovým mlčením. Mysl smutná odejde ode dveří srdce a v horkých slzách si žádá útěchu. Nebylo jí dopřáno předstoupit před Krále králů ve svatyni vnitřní síně. Za co, za co jsi byl odvržen?

Mám na sobě pečeť hříchu. Zvyk přemýšlet o pozemských věcech rozptyluje myšlení. Nemám v sobě sílu, protože Duch nepřichází mi na pomoc – Duch všesvatý a předobrotivý, který znovu ustavuje jednotu mysli, srdce i těla, která byla rozbita strašným pádem člověka. Bez všemohoucí, tvořivé pomoci Ducha je všechno mé vlastní úsilí marné! On je mnohomilostivý a nekonečně lidumilný – má poskvrněnost Mu však nedovoluje přijít ke mně. Omyji se tedy v slzách, očistím se zповědí ze svých hříchů, odepřu tělu svému pokrm i spánek, z jejichž hojnosti pochází tučnost duše. Celý pak, oděn jsa v kajicný pláč, sestoupím ke dveřím svého srdce. Tam se postavím či usednu, jako slepec evangelia, a trpě tíhou a steskem temnoty, budu volat k Tomu, jenž se může smilovat: „Smiluj se nade mnou!“ (Mk 10,47).

Tak mysl sestoupila, vstala a počala s pláčem volat. Přípodobnila se slepému, který nevidí pravé, nehasnoucí Světlo, hluchému a němému, jenž nemůže mluvit ani naslouchat duchovně. Pocítila, jak slepá, hluchá a němá stojí u brány Jericha – srdce, které je příbytkem hříchů, čekajíc na uzdravení od Spasitele, Jehož nevidí, Jehož neslyší, k Němuž volá – snad jen a pouze svou zbědovaností. Nezná Ho jménem, a tak nazývá Syna Božího synem Davidovým, neboť krev a hříšné tělo nemohou poznati Boha jako Boha.

Ukažte mi, po které cestě půjde Spasitel? Ta cesta, to je modlitba, jak člověku řekl prorok před tváří Boží a v Duchu Božím: **Mne oslaví ten, kdo přinese oběť díky, ten, kdo jde MOU cestou, tomu dám zakusit Boží spásu.** / Kdož obětuje oběť chvály, tent' mne uctí, a tomu, kdož napravuje cestu svou, ukáží spase-ní Boží. (Ž 50,23) Rekněte mi, kdy tudy půjde Spasitel? Ráno, v poledne nebo snad večer? **Mějte se na pozoru, bděte, neboť nevíte, kdy ten čas přijde.** / Vizte, bděte a modlete se. **Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde.** / ...poněvadž nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijíti má. (Mk 13,33; Mt 24,42).

Cesta je známa, čas ale nebyl oznámen. Vyjdu tedy za město, postavím se či usednu u bran Jericha, jak radí svatý Pavel: **Vyjděme tedy**

s ním za hradby, nesouce jeho potupu / Vyjďmež tedy k němu ven z stanů, pohanění jeho nesouce.“ (Žd 13,13). Svět pomine, vše je nestálé; Pavel nenazývá svět městem, ale stanem. Odložím vašeň k majetku, který musíme chtít nechť v okamžik smrti opustit – a často i ještě před smrtí, opustím pomíjivé pocty a slávu, zanechám smyslových požitků, které berou člověku způsobilost k duchovnímu boji i práci. **Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde.** / Neboť nemáme zde města zůstávajícího, ale onoho budoucího hledáme. (Žd 13,14), kteréžto se musí objevit nejprve v mém srdci z milosti a dobrotivosti mého Boha a Spasitele. Kdo nevejde duchem do skrytého Jeruzaléma v čase pozemského života, tomu ani poté, co duše opustí tělo, nemůže být dovoleno, aby vstoupil v Jeruzalém nebeský. První je zárukou druhého. Amen.

PŘELOŽIL: THDR. JIŘÍ J. JUKL

INFORMACE

KNÍŽKA S POSTNÍMI RECEPTY

V roce 2003 vyšla knížka *Postní pokrmy* kterou sestavily mátušky Anna Podracká a Jana Baudišová. Je v ní mnoho praktických rad a receptů na přípravu postních jídel. Tato knížka je ještě k dostání. Má barevnou obálku v pevných deskách, šitou vazbu a 253 stran.

Její cena je jen 170 Kč + poštovné.

Zájemci si o ní mohou psát máť. Baudišové na adresu:

**Masarykovo nám. 4
Jihlava
586 01**

nebo na internetovou adresu
jana.baudisova@pravoslavi.cz

TEOLOG VLADIMÍR LOSSKIJ

Před 50 lety, dne 7. února 1958, zemřel v Paříži známý pravoslavný teolog Vladimír Losskij. Odešel k Hospodinu ve věku, kdy byl v neobyčejném rozmachu své podnětné bohoslovecké práce. Oslovil a dosud podnětně oslovuje nejen pravoslavné, kteří se s ním setkali, ale i nepravoslavné teology, lidi, kteří mají zájem o hlubší náboženské myšlení a hledají inspiraci ve skutečně pokladnici církevního tradičního (patristického) bohosloví.

Vladimír Losskij se narodil 5. května 1903 v Petrohradě. Jeho otec tam působil na univerzitě jako filozof, který se pod vlivem díla otce Pavla Florenského Stolp i utverzděnil istiny (Sloup a utvrzení pravdy), které vyšlo v roce 1905, přiklonil k víře a pravoslaví a stal se zakladatelem filozofického směru intuitivismu. Nikolaj Onufrijevič Losskij se poté, co byl vyhoštěn spolu se skupinou intelektuálů a filozofů ze sovětského Ruska, uchýlil do Prahy, která se stala pro mnohé ruské emigranty druhým domovem nebo alespoň místem, z něhož si mohli hledat uplatnění i jinde ve světě. Profesor Nikolaj O. Losskij zde a potom též v Bratislavě zanechal po sobě výraznou stopu.

Mladý Vladimír Losskij se octl v Paříži, kde prožil válku v aktivním odporu proti nacismu a nekompromisně a věrně se hlásil ke své mateřské církvi – moskevskému patriarchátu, jehož svízelnou situaci pod vládou bezvěreckého tlaku dobře chápal a nenechal se zmást, jako to činili mnozí jiní hledáním jiné církevní jurisdikce. Vladimír Losskij zůstal celý život teologem v laickém stavu, tj. neměl na sobě kněžské hodnosti, a přece byl církevním teologem v nejlepším slova smyslu, pracovníkem, který reprezentoval tělo církve, sborovost církve. Práce V. Losského přenášel poválečný Žurnál moskevské eparchie a tím zprostředkovával i nám všem, kteří jsme žili izolováni od svobodného světa, informace o teologickém dění. Pěčí profesorů pravoslavné bohoslovecké fakulty prešovské se i naši čtenáři mohli seznámit v překladech do slovenštiny s velkými díly V. Losského – Mystickou teologií (přeložil o. prot. Štefan Pružinský) a s Dogmatickou teologií (Přeložil Pavel Aleš), které vycházely tehdy v skromném Pravoslavném teologickém sborníku, redigovaném naší prešovskou bohosloveckou fakultou. Mnohým ukázala tato díla cestu k duchovnímu životu a osvobozujícímu poznání pravoslaví. Připomněme si k 50. výročí zesnutí Vladimíra Losského jeho odkaz alespoň krátkou ukázkou o aktuálním problému vztahu pravoslaví a jinoslaví.

O. PAVEL ALEŠ, ŘIMICE

VLADIMÍR LOSSKIJ: O duchovním rozdílu mezi východem a západem

Máme-li vynést správný soud o duchovním rozdílu mezi Východem a Západem, měli bychom jej prostudovat v jeho nejdokonalejších projevech – typech svatých Západu a Východu po rozdělení. Pak bychom mohli ocenit ono spojení, které existuje mezi dogmatem, které vyznává Církev, a duchovními plody, které dogma rodí, neboť vnitřní křesťanova zkušenost se uskutečňuje v kruhu, jejíž vymezuje učení Církve, v rámci dogmat, která utvářejí jeho osobnost.

Jestliže politická doktrína, hlásaná politickou stranou, může do té míry formovat světový názor, že se objeví různé typy lidí, kteří se navzájem liší určitými mravními a psychickými znaky, tím více náboženské dogma může měnit sám rozum toho, kdo jej vyznává: tako-

ví lidé se odlišují od těch, kteří se utvářeli na základě jiné dogmatické koncepce...

Nikdy bychom nepochopili spirituální aspekt určitého života, kdybychom neměli na zřeteli to dogmatické učení, které leží v jeho základu. Musíme přijímat věci takové, jaké jsou, a nesnažit se vysvětlovat rozdíly duchovního života na Západě a na Východě příčinami etnického nebo kulturního rázu, když jde o příčinu nejdůležitější, totiž o rozdíl dogmatický. Není třeba se také přesvědčovat, že otázka o vycházení svatého Ducha anebo otázka o povaze milosti nemá příliš velký význam pro křesťanské učení jako celku, které jako by zůstalo více nebo méně stejné jak u římských katolíků, tak u pravoslavných. V takových základních dogmatech je právě důležité ono „více nebo méně“, neboť právě to dává různý směr celému učení, představuje je v jiném světle, jinými slovy: rodí jiný duchovní život...

Z DÍLA VLADIMÍRA LOSSKÉHO,
PŘELOŽIL O. PAVEL ALEŠ

IKONOTERAPIE V LÉČBĚ ZÁVISLOSTÍ

V tomto čísle otevíráme nový seriál, který se bude věnovat aktuálním tématům závislostí, ale i stále častěji se vyskytujícím problémům depresí a možností duchovní pravoslavné léčby. Psychiatři stále častěji upozorňují, že za prudkým nárůstem duševních onemocnění se často skrývají iniciační obřady šamanských nebo pseudošamanských rituálů, vedených experimentátory s lidkou psychikou nejrůznějšího ražení. Některé z rituálů jsou dokonce rafinovaně oblečeny do přitažlivého hávu „školy osobního rozvoje“, či „škol ovládnutí skrytých sil“ apod. Proto jsme se rozhodli publikovat rukopis otce Jana Týmala, který vede protidrogovou poradnu, dlouhodobě se věnuje této problematice a objasní nám důležité souvislosti.

I. ÚVOD

Novodobý šamanismus a duchovní žízeň člověka

Dramatik Tennessee Williams řekl v interview pro Playboy: „... často jsem se nemohl projít po ulici, na které nebyl jediný bar - ne proto, že bych chtěl pít, ale protože jsem potřeboval bezpečně vědět, že tam ten bar je.“ Náhrada baru za chrám, kněze za barmana, svčené vody za alkohol a pobytu s bohem za pobyt s přáteli a kumpány, je zde popsána s pozoruhodnou jasností.⁽¹⁾

Tento postřeh Thomase Szasze, autora knihy Ceremoniální chemie, který můžeme doplnit myšlenkou docenta Skály „atmosféra v hospodách, to jsou psychofarmakologické mše“, je jistě zajímavý – zvláště v kontextu evropských výročních statistik, ve kterých se náš národ, co do spotřeby alkoholu, drží stále nejpřednějších pozic. Souvisí to s tím, že přes 60 procent našich obyvatel se nehlásí k žádné víře? Kdo ví. Vedle alkoholu je ale stále více slyšet o dalších drogách, z nichž některé se k náboženství vztahují dokonce přímo programově. Někteří z jejich konzumentů chtějí tento vztah k náboženství skrze drogu brát a prožívat velice vážně. Chtějí být šamany, nebo alespoň nějakého šamana následovat, nebo si alespoň od nějakého šamana něco přečíst. Možná, že tato problematika zajímá ještě i někoho dalšího. Aby výběr čtíva na toto téma nebyl příliš jednostranně zaměřený, dovolil jsem si přidat také něco, trochu z jiné strany, z jiného úhlu pohledu.

K tématu budu přistupovat ze dvou základních pozic. Jednak jako pravoslavný kněz a jednak jako (proti)drogový laický terapeut. V přemítání o přírodních náboženstvích se to hodí, protože právě drogy tvoří podstatnou součást jejich duchovního světa.

Chci se věnovat především šamanismu, ale stranou mého zájmu nezůstanou ani stará antická mystéria a kultury jim podobné, ani současná halucinogenní drogová scéna.

Mým cílem je zhodnotit přírodní náboženství a související problematiku z hlediska Pravoslavného křesťanství. Kromě Bible a pravo-

slavné literatury jsem si dovolil použít i hojně citace z děl autorů, které mohou - podle všeho - považovat za přátele halucinogenní kultury a kteří o ní ve svých dílech pojednávají, až na výjimky, velmi fundovaně a někdy i s patrným osobním zaujetím. Zaměření mé práce je polemické, nečiní si však v žádném případě nárok na vědeckou fundovanost, protože mou prioritou nebylo sledování všeobecně uznávaných a ověřitelných postupů a dat (jejichž vzájemná uznávanost je v oblasti teologie a filosofie beztak vždy poněkud problematická).

Z toho důvodu jsem si také dovolil proložit jednotlivé kapitoly spiskem vsuvkami, v nichž jsem vytvořil imaginární svět nejvyšší rady obchodní společnosti Naše Dobro, jakožto alegorii pekelného světa. Použil jsem ji pro nastínění duchovního pozadí, na kterém se odvíjí naše téma. Proč pekelného a nikoli nebeského, vyplývá z úvodu, který následuje. Protože moje inteligence se nemůže ani náznakem rovnat inteligenci démonů a bšů, které alegoricky popisují, je moje líčení jistě chudičké a nedostatečné ve srovnání s realitou. Prosím proto o shovívavost čtenáře v této věci. Ostatně, jak jsem řekl, jedná se jen o mé představy, i když na druhou stranu nemohu zcela zaručit, že nemají žádnou souvislost se skutečností.

Jsem si také vědom, že mé komentáře a fantazie zdaleka nemusí dosahovat autorské úrovně statí citovaných z literatury. Snad tato má neumělost nebude v očích čtenářů na škodu obsahu, který jsem chtěl sdělit.

Pokud se tato práce dostane do rukou příznivcům šamanismu, bude na ně možná místy působit jako demagogický spisek bez špetky vstřícnosti a ekumenické hřejivosti. Nebylo však mým cílem napsat práci vstřícnou a ekumenicky hřejivou. Mým cílem bylo napsat pravdu. Pokud by se mi podařilo napsat ji tak, aby se čtenář odlišného názoru cítil povzbuzen k přemýšlení, aniž by se však zároveň cítil uražen nebo jakkoli dotčen, byl bych rád. Těm ostatním se upřímně omlouvám a všem přeji hojnost Boží pravdy a spásu.

⁽¹⁾ Thomas Szasz: Ceremoniální chemie, Votobia 1996 str. 51

JER. JAN TÝMAL
JINDŘICHŮV HRADEC

RAVENNA 2007

Chrám sv. Václava – Litoměřice, foto: Jana Šustová, Český rozhlas.

Rozhovor s vladykou Jiřím, biskupem michaloveckým, členem Mezinárodní smíšené komise pro teologický dialog mezi pravoslavnou a římskokatolickou církví

HP *Vaše Přeosvěcenosti, v říjnu 2007 v italské Ravenně došlo k pokračování dialogu s římskou církví. Čeho přesně se dialog týkal?*

Loňské desáté setkání pléna Mezinárodní smíšené komise pro teologický dialog mezi pravoslavnou a římskokatolickou církví navázalo na zasedání v srbském Bělehradě v září 2006. Na obou setkáních se diskutovalo nad dokumentem nazvaným Ekleziologické a kanonické důsledky svátostné povahy Církve: církevní obecnství, konciliarita a autorita. Text se snaží zmapovat to, o čem pravoslavní i římská katolíci shodně učí ohledně poslání a autority biskupského sboru v Církvi, dále role těch, kteří předsedají jednotlivým místním sborům biskupů (hlav místních

církví) a vzájemných vztahů mezi nimi na pozadí nerozděleného církevního společenství prvního tisíciletí. Zde je zapotřebí poznamenat, že původní dokument byl připraven členy společného přípravného výboru ještě v roce 1990 v Moskvě, avšak reaktivace řeckokatolického společenství v rámci římskokatolické církve obrátila na dlouhou dobu pozornost jiným směrem.

HP *Proč jednání opustili delegáti Ruské pravoslavné církve?*

Zástupci Moskevského patriarchátu zasedání opustili na protest proti přítomnosti představitelů Estonské apoštolské církve, která je autonomním společenstvím v rámci Konstantinopolského patriarchátu; její status však není uznáván ruskou

církví. Před svým odchodem ze zasedání jeden ze členů ruské delegace, vídeňský biskup Ilarion Alfejev, veřejně ujistil všechny členy pléna, že neodchází z důvodu nesouhlasu s projednávaným tématem či textem a že se po vyřešení interních problémů kolem Estonska Moskevský patriarchát určitě opět zapojí do práce Smíšené komise.

HP *Při podepsání společného závěrečného dokumentu světová média, a především bulvární tisk, vydávala senzační zprávy o tom, že pravoslavní křesťané uznali papežský primát. V podobném duchu hovořily i katolické tiskové zprávy a do dnešní chvíle mnozí katolíci mluví o „zázraku z Ravenny“. Co přesně bylo v závěrečném dokumentu podepsáno a podepsala jej i naše autokefální církev?*

Žádný „zázrak“ se v Ravenně nekonal! (smích) Nadšení tiskových agentur či některých představitelů římskokatolické církve je zcela nepochopitelné. O roli římského biskupa v Církvi ve světle prvního tisíciletí církevních dějin má blíže diskutovat teprve další setkání pléna Smíšené komise, kterému bude předložen k posouzení text, který mezitím vypracují členové přípravného výboru. Text dokumentu, podepsaný dvěma prezidenty Smíšené komise, kardinálem Walterem Kasperem a pergamským metropolitou Ioannisem Ziziulsem (Konstantinopolský patriarchát), je již běžně dostupný ve všech světových jazycích, takže se každý může seznámit s jeho obsahem.

HP *Pozoruhodné je, že ekumenický patriarcha Bartoloměj k tomuto tématu mimo jiné hovoří i o potřebě prvenství kvůli nutnosti mít pro Církev hlavu a koordinační centrum. Není takovýto komentář zpochybněním základního principu řízení pravoslavné církve, založeného na principu synodality (sborovosti)?*

Někdy se mi zdá, že ze slova prvenství (primát) máme my pravoslavní komplex, i když samotná idea prvenství je nerozlučně spjata právě s principem synodality na všech úrovních. Sborovost rozhodování přece předpokládá přítomnost někoho, kdo diskusi řídí a koordinuje. Každá místní církev

má svoji hlavu a koordinační centrum, jednající v souladu s ostatními členy daného společenství. V eparchii je takovou hlavou a přirozeným centrem zcela zvláštním a neopakovatelným způsobem místní biskup, který předsedá eucharistii, obklopen sborem svých presbyterů. Na poněkud jiné úrovni se scházejí i biskupové v synodech. Zde jsou všichni eparchiální biskupové bez ohledu na tituly navzájem rovni (což naopak nelze říci o vztahu biskup – presbyter), a tak si ze svého středu vybírají někoho, kdo zasedání synodu předsedá a vykonává společná rozhodnutí biskupského sboru, aniž by však směl jednat svévolně a bez souhlasu ostatních (viz 34. apoštolské pravidlo). Tato „hlava“ (arcibiskup, metropolita či patriarcha) reprezentuje místní církev nejen ve všepravoslavném společenství, ale i navenek, a tudíž mu mezi ostatními náleží určitý primát cti. Na stejném principu je založena činnost posvátných synodů místních církví včetně té naší. Společné synodální zasedání těchto nejvyšších církevních představitelů pak opět někdo řídí; v současném pravoslavném světě tato role tradičně na základě rozhodnutí všeobecných sněmů patří konstantinopolskému patriarchovi jako biskupu druhého hlavního města Římské říše.

HP *Víme, že dokument hovoří mimo jiné i o prvenství papeže v prvním tisíciletí dějin církve, avšak tradiční formulaci „první mezi rovnými“ nahradila jiná formulace, a to „protos mezi patriarchy, metropolitou a biskupy“. Jak si lze toto vysvětlit?*

Obě dvě formulace vlastně vyjadřují totéž. Pozice pravoslavných je zde zcela jasná: pravoslavný biskup Říma měl v Církvi primát cti, byl tedy „první (řecky protos, latinsky primus) mezi rovnými“. Jako takovému mu náležela určitá práva či spíše služba, a to konkrétně předsedání společným eucharistickým bohoslužbám s hlavami jiných místních církví či v určitých případech i právo apelační, tedy možnost požádat římského biskupa o zprostředkovatelskou roli v církevních sporech. Důležité je, že tuto roli měl římský papež na základě svého postavení biskupa hlavního města římské říše a svobodného konsenzu a dohody místních církevních společenství, jak o tom

jasně svědčí rozhodnutí místních či všeobecných sněmů, tedy rozhodně ne z důvodu nástupnictví sv. apoštola Petra nebo nějakého božského ustanovení. Formulace „první mezi rovnými“ či „protos mezi patriarchy, metropolitou a biskupy“ zároveň vylučuje možnost jakési „univerzální jurisdikce“ či mocenské nadřazenosti všeobecným sněmům nebo jiným biskupům.

HP *Ozývají se také hlasy, že kdyby z jedné neodešli zástupci Moskevského patriarchátu, podobné formulace by nemohly být přijaty.*

Nechci podceňovat teologickou erudici vladyky Ilariona, ale jsem přesvědčen o tom, že v řadách pravoslavných delegátů je dostatek vzdělaných, schopných a svatootcovské tradici věrných teologů. Vámi zmíněná argumentace také navíc nepřímo prohlašuje, že ostatní místní církve jsou hotové ke kompromisům ve věcech víry, což je naprosto lživé tvrzení. Osobně doufám, že se napětí uvnitř pravoslavy podaří co nejdříve překonat a že se ruská církev brzy vrátí k jednacímu stolu, protože hlas Moskevského patriarchátu má stejně jako hlas jakékoli jiné místní církve své nezastupitelné místo ve všeobecném společenství pravoslavné církve.

HP *Naši věřící zejména z řad ruskojazyčných imigrantů se často ptají, proč jednání neopustila i autokefální Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku?*

Naše delegace jednání neopustila právě proto, že zastupuje autokefální (samostatnou) místní církev, které všeobecné pravoslavné církevní společenství dalo důvěru a zodpovědnost svobodně a nezávisle přispívat ke společnému rozhodování o záležitostech, které se týkají celého pravoslaví. Jsem přesvědčen, že vnitřní problémy dvou místních církví, konkrétně Konstantinopole a Moskvy, mají být řešeny na jiném fóru, než je setkání Smíšené komise.

HP *Ruský vídeňský biskup Ilarion zmiňuje záměr Konstantinopole vykládat jednotu mezi pravoslavnými místními církvemi jako společenství spočívající v obecnosti*

s Konstantinopolským patriarchátem, přitom však skutečná jednota pravoslavných má základ ve společenství eucharistickém a kanonickém. Není tento postoj Konstantinopole ovlivněn Vatikánem? Vždyť právě základem jednoty v římské církvi je obecnost s papežem.

Eucharistická jednota církve je nemyslitelná bez respektování daného kanonického pořádku, jehož jediným cílem je předcházet vnitřním napětím, která církevní jednotu mohou porušit. Z tohoto hlediska je tedy možné říci, že jednota mezi pravoslavnými církvemi spočívá mimo jiné i ve společenství s Konstantinopolí, pokud se ovšem Ekumenický patriarchát sám od jednoty církevního společenství neoddělí, jako tomu v minulosti občas bylo, když například někteří patriarchové přijali unii s Římem. V současnosti však dochází k odlišné interpretaci kanonických pravidel ze strany Moskvy a Konstantinopole, ale troufám si říci, že to je i přes všechna smutná nedorozumění přirozený důsledek „dobrodružství“ apoštolské konciliarity, která nikdy nemůže být diktaturou jedince, jako je tomu právě v římské církvi.

Děkuji vám, vladyko, za rozhovor.

OTÁZKY Kladla MARIA KABOŠOVÁ,
ŠÉFREDAKTORKA HLASU PRAVOSLAVÍ.

ZESNUL NEJVYŠŠÍ PŘEDSTAVITEL ŘECKÉ CÍRKVE

V pondělí 28. ledna 2008 v brzkých ranních hodinách zesnul po těžké nemoci ve věku nedožitých 69 let Jeho Blaženost Christodoulos, arcibiskup athénský a celého Řecka.

Pohřeb hierarchy se uskutečnil za účasti metropolity naší církve Jeho Blaženosti Kryštofa ve čtvrtek 31. ledna 2008 v katedrálním chrámu v Athénách.

Všichni věřící naší místní pravo-

slavné církve na čele se svými biskupy vyjadřují upřímnou soustrast sesterské Řecké církvi a modlí se za pokoj duše zesnulého vladyky Christodoula.

VĚČNÁ PAMĚŤ!

Podrobnosti čtěte na str. 29 a 41. Záznam pohřbu na youtube/ Christodoulos

PRAVOSLAVNÍ V DRÁŽDANECH

Společenství pravoslavných v Drážďanech má dnes asi 1000 věřících. Většinu tvoří německo-ruské rodiny a potomci přistěhovalců. Ale pravoslavi zde má i svou dlouhou a zajímavou historii. Za druhé světové války, kdy byly Drážďany téměř celé srovnány se zemí, zůstal chrám po bombardování 13. února 1945 uprostřed trosk okolních domů jako zázrakem zachován.

Když dnes přijedete do Drážďan a navštívíte v neděli v 10 hodin chrám zdejší pravoslavné církve, který je zasvěcen sv. Simeonovi, na Fritz-Löffler-Str. 19, uslyšíte starý církevněslovanský liturgický jazyk, krásný a také již často vyhledávaný liturgický zpěv skupiny profesionálních zpěváků, pod vedením sbormistra Igora Daniljuka.

Duchovním správcem je otec Georgij Davidov. Narodil se 20. května 1950 v Moskvě. Pochází z velmi silně věřící rodiny. Kněžské svěcení přijal otec Georgij roku 1977. Svoji závěrečnou diplomovou práci věnoval tématu sv. Cyril Alexandrijský a jeho kristologie.

Studoval v Římě a v roce 1981 se stal arciknězem. Působil také jako duchovní správce v marockém městě Rabat. Roku 1984 byl povolán do Drážďan, aby vedl více než 100 let staré společenství.

Ještě za svých studií se otec Georgij seznámil se svou nynější mátuškou Marinou, kterou si vzal roku 1974. Za rok se jim narodil starší syn Petr a o dvanáct let později druhý syn Pavel. Spolu s Rusy se v chrámu scházejí k slavení božské liturgie také pravoslavní křesťané ze Srbska, Bulharska, Moldávie, Gruzie, Arménie a Rumunska, ale také stále větší množství řeckého společenství. Díky tomu, že liturgie je slavena v tradičním církevněslovanském jazyce, rozumí jí všichni přítomní věřící. Kromě toho jsou čtení svatých textů pronášena i rusky a německy. A tak zde najde každý věřící to, co hledá... setkání s Bohem.

Dějiny zdejší pravoslavné církevní obce sahají k polovině 19. století. První kapli pravoslavné

církve zde najdeme již v roce 1813/1814 v sálu Brühlského paláce (Brühlsches Palais), v němž měl tenkrát své residenční sídlo ruský guvernér kníže Repnin-Volkonskij. Další pravoslavná domácí kaple se nacházela na Ostralle v paláci prince Maximiliána. Ale věřícím žijícím v Drážďanech to nestačilo a vyslovili přání zřídit novou domácí kapli. Ta byla s požehnáním petrohradského synodu zřízena v domě v Sidonienstraße. Roku 1862 měla obec již 358 členů. Od samého počátku patřilo toto společenství k ruské pravoslavné církvi. Ještě v tomtéž roce byl založen chrámový sbor, který tvořili čtyři zpěváci drážďanské Opery. V roce 1864 se obec přestěhovala do domu na Beuststraße 4, dnes Mary-Wigman-Straße. Tento domácí chrám byl zasvěcen knězem Nikolajem Juchnovským k počtě Vjezdu Páně do Jeruzaléma.

Prvním duchovním správcem a arciknězem v Drážďanech byl arcikněz Alexander Rozanov (1839–1883), který zde působil v letech 1869–1883. Alexander Rozanov i jeho mátuška Antonina pocházeli z Petrohradu, měli sedm dětí, dvě z nich jim však zemřely v dětském věku. Jeden ze tří synů, Nikolaj, se stal také knězem. Potomci Alexandra Rozanova byly velmi nadané osobnosti: odborníci v oblasti fyziky, hydrotechniky, psychologové, biologové a lékaři. Někteří z nich byli profesory a docenty na vysokých školách v Petrohradě.

Dcera Alexandra (1876–1942), narozená v Drážďanech, byla známá jako vynikající pianistka a učitelka hry na klavír na petrohradské konzervatoři, kde vychovala skvělé žáky. Roku 1912 byla jmenována profesorkou. V letech 1917–1920 vyučovala paní profesorka Rozanovová také 13letého Dmitrije Šostakoviče.

Obec si udržovala kontakty s prastrýcem arciknězem, profesorem fyziky v Petrohradě a členem Akademie věd v Rusku Nikolajem Rozanovem, který pobýval mnohokrát i v Drážďanech, a také s jeho sestrou, paní prof. Natalií Rozanovovou-Sagradskou. Oba předali obci velmi zajímavé informace, archivní fotografie a spisy, které jsou součástí brožury vydané ke 125. výročí, které obec oslavila 6. června 1999. Alexander Rozanov zemřel roku 1883 na plicní tuberkulózu a je pohřben na hřbitově sv. Trojice (Trinitatisfriedhof) v Drážďanech, kde leží také jeho dvě děti. Jeho skromný hrob zůstal zachovaný dodnes. Pár metrů od Rozanovova místa odpočinku se nachází rodinná hrobka přítele Dostojevského – barona Alexandra von Vrangela (1833–1915), který byl carským vyslancem činným v saském hlavním zemském městě a byl také členem obce.

V kronice drážďanské církevní pravoslavné obce najdeme i mnoho významných kulturních tvůrců Ruska. Jedním z nich byl i významný ruský spisovatel Fjodor Michajlovič Dostojevskij. Navštívil Drážďany mnohokrát a žil zde se

svou rodinou roku 1867 a v letech 1869–1871. O jednom jeho pobytu přešly paní Dostojevská ve "Vzpomínkách" (česky vydány pod názvem Život s Dostojevským) a v "Deníku 1867". V září roku 1869 se jim narodila v Drážďanech dcera. V matrikách chrámu nacházíme záznam, že byla v lednu roku 1870 v ruské pravoslavné obci pokřtěna arciknězem Alexandrem Rozsanovem jménem Ljubov. Jen málokdo ví, že světoznámý román Běsi napsal Dostojevskij právě v Drážďanech. Nikde v cizině se Dostojevskij nezdržel tak dlouho jako v Drážďanech.

Zásadní zlom v životě věřících přinesla první světová válka. Na nařízení císařské německé vlády byl kostel uzavřen, budova pod dohledem a její inventář předán policii.

Policie své rozhodnutí odůvodnila tím, že liturgie je slavena v ruském jazyce, a oni tedy nemají jistotu, zda se při ní neděje něco v protiněmeckém smyslu a na podporu vítězství ruských sil. Teprve v roce 1921 byl klíč od chrámu vrácen a předán arciknězi Janu Mošarovskému.

Za druhé světové války, kdy byly Drážďany téměř celé srovnány se zemí, zůstal chrám po bombardování 13. února 1945 uprostřed trosk okolních domů jako zázrakem zachován. Budova byla sice značně poškozena, ale i přesto zde život obce pokračoval dál. Čtyři roky trvalo odstraňování následků války, od roku 1948 do roku 1952. Díky daru katolických duchovních z Wilsdruffu mohli opět roku 1973 zaznít dosud chybějící zvony a roku 1975 další čtyři zvony odlité v Apoldě. Díky podpoře saského okresního úřadu pro památkovou péči, města Drážďany, evangelické a katolické církve a řady společenských a soukromých dárců se mohlo roku 1991 začít s celkovou rekonstrukcí chrámu, která skončila loni v prosinci. Kopule a celý chrám byly nově vymalovány a chrám získal více světla a na kráse, která neunikne žádnému z jeho návštěvníků.

OD NAŠÍ DOPISOVATELKY SESTRY
KATEŘINY Z NĚMECKA

Zdroj: <http://www.stsimeon.de.vu/> Na této adrese najdete také další informace.

PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V AUSTRÁLII

Pravosláví v Austrálii zanedlouho vzpomene již 200 let svého trvání. První (ruští) pravoslavní totiž přišli do Austrálie již v r. 1810. O deset let později, v dubnu 1820, pak byla v Kirribilli Point sloužena ruským duchovním první svatá liturgie na území Austrálie. Po r. 1850 přibylí do Austrálie také pravoslavní řeckého a arabského původu, z příčin, o nichž byla zmínka již v našem článku o Pravoslaví na Novém Zélandu. Z r. 1868 máme také zprávu o přítomnosti prvního řeckého duchovního, o Christofora Arsenia v provincii Queensland. Na sklonku 19. stol. pak vznikají první národnostně smíšené pravoslavné spolky, zárodky budoucích církevních obcí, složené z věřících ruského, řeckého i arabského původu. Do r. 1896 jsou datovány první pravidelné bohoslužby na území Austrálie – v Sydney a Melbourne je konal archim. Dorotheos (Bakalarios). A 29. května 1898 byl v Sydney položen základní kámen prvního chrámu, zasvěceného Svaté Trojici.

Spor mezi konstantinopolským a antiochijským patriarchátem, o němž taktéž již byla zmínka v minulém článku, způsobil mnoho těžkostí mezi řecky

a arabsky mluvícími pravoslavnými. Jerusálémský patriarchát, který měl být neutrálním arbitrem v celém konfliktu, vysílá v té době do Melbourne a Sydney dva duchovní. V r. 1900 je položen základní kámen chrámu výhradně řecky mluvícího společenství. Od té doby se řecký, arabský a ruský pravoslavný živel v Austrálii vyvíjí více méně každý svou vlastní cestou. V r. 1920 se začal budovat první arabský chrám a v r. 1924, jak již bylo řečeno v souvislosti s Novým Zélandem, zřizuje Konstantinopol v Austrálii první stálou eparchii. V r. 1925 první ruský chrám a v r. 1948 první ruský archijerej (Theodor Rafalski). Zde je třeba říci, že obecné vztahy mezi ruským a arabským prostředím byly, jako i jinde ve světě, vcelku pozitivní.

Po II. svět. válce se rychle objevují i další farnosti – srbské, bulharské, dokonce i estonské. V r. 1970 došlo k administrativnímu rozdělení eparchie Austrálie a Nového Zélandu ekumenického patriarchátu na dvě eparchie - Austrálie a Nového Zélandu. V r. 1971 začala fakticky vykonávat jurisdikci na území Austrálie také Pravoslavná církev v Americe, když jedna farnost a tři kněží opustili Ruskou zahraniční

církev. Další kněz zahraniční církve přešel v té době pod jurisdikci Polské pravoslavné církve. O rok později vzniká první rumunská farnost.

Snahy o eliminaci národnostní roztržičnosti pravoslavných v Austrálii vedly v r. 1979 k ustanovení Stálé konference kanonických pravoslavných církví v Austrálii s hierarchou konstantinopolského patriarchátu v čele. V r. 1986 ekumenický patriarchát zřizuje také první theologickou školu (sv. apoštola Ondřeje) na území Austrálie. V r. 1988 otevírá první farnost i Moskevský patriarchát (ruské farnosti, o kterých byla řeč výše, byly součástí Ruské zahraniční církve). Velmi složitá situace v řecké australské eparchii nastala v letech 1991-94. Některé radikálně proekumenické a ultraliberální výroky australského archiepiskopa Styliana (KP) vedly část hierarchie a pastvy k rozsáhlým protestům. Výsledkem bylo (nikoli nejšťastnější) přijetí episkopa Paula Christianopolského a části duchovenstva a pastvy pod svůj omofor jerusálémským patriarchou Diodorem I. Pod tlakem Posvátného synodu konstantinopolského patriarchátu musel patriarcha Diodoros na veškeré aktivity v Austrálii resignovat. Následkem toho byl odchod části řeckých pravoslavných v Aus-

trálii do řeckých starokalendářních synodů, stojících mimo světové Pravoslaví. V r. 1992 navštívil Austrálii poprvé patriarcha, jmenovitě antiochijský Ignatios IV.. O čtyři roky později vykonal obdobnou návštěvu i ekumenický patriarcha Bartoloměj I.. Od r. 2002 vychází v Austrálii také první pravoslavný časopis v angličtině (vedle několika novin a časopisů v řečtině).

Dnes je australské pravoslaví velmi důležitou součástí světové pravoslavné diaspory. Možná až šokující budou pro nás statistické údaje týkající se počtu pravoslavných v Austrálii. Podle posledního (oficiálního státního) sčítání žilo totiž v Australském svazu 530 tisíc pravoslavných křesťanů, z čehož je 403 tisíc Řeků. Druhou nejpočetnější národnostní komunitou jsou Srbové s 43 tisíci věřících. Celkově tvoří pravoslavní v Austrálii téměř 3% populace! Na území Austrálie sídlí 4 archijerejové, podle oficiálních údajů se zde nachází 228 v naprosté většině obsazených církevních obcí (kanonických jurisdikcí) a 19 monastýrů (13 mužských a 6 ženských). Z uvedených čísel vidíme, že australské pravoslaví je dnes větší než některé místní autokefální církve.

Přehled jednotlivých jurisdikcí

Konstantinopolský patriarchát: nejstarší eparchie (od r. 1924) dnes odhaduje počet svých věřících dokonce až na 750 000. Slouží se dle smíšeného stylu řecky a anglicky, s tradičními byzantskými nápěvy. Eparchie, která byla do r. 1908 pod jerusalémským patriarchátem a do r. 1924 součástí řecké církve, dnes sdružuje 118 farností. Má 7 monastýrů, 5 mužských a 2 ženské (do 5 osob mnišského života). Někteří z nich mají své založení ze Svaté hory Athos - monastýr sv. Georgije ve Winmalee byl založen mnichy monastýru Stavronikita, monastýr sv. Jana z hor monachy z monastýru Simonos Petras.

ANTIOCHIJSKÝ PATRIARCHÁT: dnes uvádí pro Austrálii až 120 tisíc věřících. V oficiálních pramenech je uváděno, že bohoslužby jsou konány v 25 farnostech v 16 jazycích (mj. v novořečtině či perštině), dle starého nebo smíšeného kalendáře (v závislosti od farnosti). 1 ženský monastýr s 1 monašskou nedaleko Melbourne (anglicky hovořící).

SRBSKÁ CÍRKEV: 41 farností, služby dle starého kalendáře csl., srbsky a anglicky. 2 mužské monastýry a 1 ženský skit (monastýr New Kalenic v Canberře byl svého času založen jako sídlo episkopa tzv. Svobodné srbské pravoslavné církve. Po reintegraci této struktury do kanonické srbské církve se stal katedrou srbského australského episkopa).

RUSKÁ ZAHRANIČNÍ CÍRKEV: udává 24 farností. Služby dle starého stylu csl., anglicky a řecky (1 monastýr). 6 mužských a 2 ženské monastýry. Z tohoto počtu jsou tři mužské monastýry anglofonní. Ženský monastýr Matky Boží Kazanické v Kentlynu je nejen nejstarším monastýrem v Austrálii (zal. 1956), ale též největším (7 monašek). Byl založen známým knězem o.Rostislavem Ganem pův. jako „Nové Šamordino“ (navazující na původní bolševiky zničený monastýr v Rusku a pozdější společenství v Charbinu). Mužský monastýr Proměnění Páně v Bombale má své založení od Ruské duchovní misie v Jerusalémě. Mimořádně zajímavý je monastýr Saint Petroc v Tasmánii. Je totiž možná jediným žijícím pravoslavným monastýrem západního obřadu na světě. Byl založen jako anglo-katolický klášter v r. 1992. V r. 1995 se mniši

rozhodli připojit se k Pravoslaví a byli přijati pod omofof antiochijského patriarchy. V r. 1997 přešli do jurisdikce Ruské zahraniční církve. Služby zde probíhají dle juliánského kalendáře a tzv. sarumského ritu, což je podoba západního britského ortodoxního obřadu z 11.stol.. Monastýr také vydal důležitý „Modlitboslov sv. Kolumbána“. Jedním z nejpozoruhodnějších míst australského pravoslaví je Skit sv. Jana Křtitele poblíž ženského monastýru v Kentlynu. Byl založen pravděpodobně nejvíce ctěnou a váženou postavou Pravoslaví v Austrálii, mnichem Gurijem (Děmidovem) v r. 1960. Ten zde žil velmi tvrdým asketickým jeskynním způsobem života, byl průkopníkem hesychasmu a praxe Ježíšovy modlitby v Austrálii, shromáždil obrovskou knihovnu duchovní literatury. Zesnul v pověsti svatosti v r. 1992 ve věku 98 let a především jeho zásluhou je Kentlyn v provincii New South Wales navazující na tradici ruské emigrace v Mandžusku skutečným duchovním „epicentrem“ Svatého Pravoslaví v Austrálii.

O. ANTONÍN DRDA, RUMBURK

DALŠÍ CÍRKEV NEMAJÍ V AUSTRÁLII HIERARCHU

- ▶ Ruská církev (Moskevský patriarchát): 5 farností.
- ▶ Rumunská církev: 7 farností.
- ▶ Bulharská církev: 3 farnosti.
- ▶ Polská církev: tč. bez bližších informací.

NÁSLEDUJÍCÍ JURISDIKCE NEMAJÍ PLNĚ KANONICKÝ STATUT

Pravoslavná církev v Americe: 2 farnosti, bez duchovenstva, spíše formální existence.

Makedonská církev: poměrně rozsáhlá a živá eparchiální organizace. Spravuje metropolita Petar Bitolský, který tráví v Austrálii zhruba měsíc v roce. Udáváno je 24 farností, 6 církevních středisek a 4 monastýry. Bližší informace chybějí.

Řecká pravoslavná církev Ameriky a Austrálie: produkt schismatu z let 1991-94. V čele stojí bývalý hierarcha ekumenického patriarchátu + Paulos Christianopulský.

Posvátný synod v odporu (metr. Kypriána Oropoského a Filiského): dvě farnosti v samostatné eparchii nejmírnějšího řeckého starokalendářního synodu.

ŘECKO SE LOUČILO S ARCIBISKUPEM CHRISTODULEM

Arcibiskup athénský a celého Řecka Christodul zesnul po těžké nemoci dne 28. ledna 2008 ve věku 69 let. Zádušní bohoslužby se konaly 31. ledna v katedrálním chrámu řeckého hlavního města. Na bohoslužbu se shromáždilo athénské duchovenstvo, biskupský sbor, řecká vláda včetně prezidenta, premiéra a vůdců politických stran. Do Athén přijeli také představitelé světových pravoslavných církví, patriarchové, metropolitové včetně našeho vладыky Christofora. Arcibiskupa pohřbivali s tímiž počtami jako hlavu státu. Bohoslužbu vedl patriarcha konstantinopolský Bartoloměj.

Ve svém proslavu patriarcha vyzdvihl horlivost vладыky Christodula jeho elán v práci pro církev, pomoc potřebným nejenom v Řecku, ale všude, kde trpěli naši pravoslavní bratři: v Srbsku, v Rusku, Libanonu. Řecká církev se účastnila stavby nové školy v Beslanu (po teroristickém útoku r. 2004). Jeho trpělivost při snášení nemoci přirovnal patriarcha k biblickému Jobovi. Patriarcha také připomenul, že konstantinopolský patriarchát se v řadě otázek s řeckým synodem arcibiskupa Christodula neshodoval, přesto choval úctu a lásku ke konstantinopolské církvi.

Řecký ministr školství a náboženství ve svém projevu za celou vládu ocenil šíři sociálního působení zesnulého arcibiskupa: „Spojil vnitřní obnovu církve s růstem její společenské role. Drogově závislí, běženci, ženy, na nichž bylo spácháno násilí, pracující matky, oběti organizovaného zločinu - to je jen několik příkladů sociálních kategorií, v nichž lidé na sobě pocítili jeho péči“. Připomenul i širokou síť dětských školek, lékařských center a útulků, provozovaných řeckou církví. „Arcibiskup byl zastáncem silné a bojovující církve. Dokázal přivést církev blíže k prostému člověku a jeho každodenním problémům,“ pravil představitel řecké vlády.

Po zádušních bohoslužbách v katedrále vynesli duchovní rakev před chrám, kde byla naložena na dělostřeleckou lafetu zapojenou za vojenské vozidlo. Smuteční průvod doprovázela čestná stráž a početná vojenská hlídka. V průběhu převozu

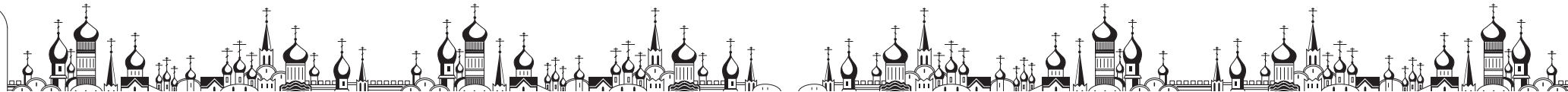
se se zesnulým loučily desítky tisíc lidí. Zvonily zvony okolních chrámů. Z vršku nad Athénami vypálila armáda čestné dělové salvy. Smuteční pochody hrál vojenský orchestr.

Na hřbitově sloužil patriarcha Bartoloměj nad tělem zesnulého ještě krátkou panychidu. Mnozí nejbližší spolupracovníci arcibiskupa u rakve hlasitě plakali. Po zpěvu „věčná paměť“ na konci panychidy odhalil vладыkovi Christodulovi biskupské insignie: mitru, panagie i archijerejskou berlu. Na hlavu mu vložili jen prostý mnišský klobouk (kamlavku). Do země je tedy Christodulos ukládán jako prostý mnich. Poslední políbení zesnulého. Pak tělo pokryli pohřebním plátnem. Přiklopili víko rakve a za zpěvu radostného paschálního hymnu: „Vstal z mrtvých Kristus, smrtí smrt překonal a jsoucím ve hrobech život daroval,“ uložili rakev do hrobu.

Poznámka překladatele: Měl jsem možnost sledovat přímý televizní přenos z pohřbu. Byla to opravdu majestátní událost. Arcibiskup byl v rakvi uložen tak, že ho mohl každý naposledy vidět. Ihned po vynesení rakve z chrámu projevovali věřící úctu k zesnulému způsobem pro nás poněkud nezvyklým - bouřlivými ovacemi. Procesí se ubíralo po prázdné osmiproudé athénské ulici, za rakvi kráčelo duchovenstvo a za ním šly tisíce a tisíce lidí. Kamera sledující průvod z nadhledu, neviděla ani na dlouhé rovné silnici konec smutečního zástupu postupujícího po celé šíři silnice. Další lidé čekali po krajích ulice, až bude rakev vedena kolem nich, a házeli na tělo zesnulého květiny. Každou chvíli se rozezněla nová a nová bouře potlesku. Lapidární tisková zpráva: „arcibiskup byl mezi lidmi velice oblíben,“ dostala při pohledu na projevovanou úctu a lásku toho nedohledného zástupu nečekaný rozměr. Při sledování této události mě nemohla nenapadnout otázka: Žije v naší vlasti dnes osobnost, která by byla takto milovaná, aby se s ní společnost loučila takovým velkolepým způsobem? Přišly by u nás dnes někomu na pohřeb desetitisíce Čechů?

Arcibiskupu Christodulovi - věčná paměť!

ZDROJ: WWW.PRAVOSLAVI.CZ

BOŽÍ STVOŘENÍ A PROBLÉM ENERGIE

Když se v pravoslavné církvi řekne slovo energie, teologicky vzdělaný křesťan či křesťanka myslí na nestvořené energie Boží, které prostupují a udržují celý náš svět. Věřící si připomene pravoslavné učení o nestvořených Božích energiích, kterými stvořil Bůh svět a kterými jej i udržuje. Svými tvořivými energiemi dává Bůh světu „podstatu i vlastnosti“, je stále přítomen v přírodě a stará se o veškerenstvo. Svými ochrannými energiemi osvěcuje člověka a posvěcuje ho energiemi posvěcujícími. Po dosažení osvícení člověka zbožšťuje energiemi zbožšťujícími. Bůh vstupuje skrze své nestvořené energie do přírody, do světa, do dějin i do lidského života. Právě energiemi – avšak mnohem „obyčejnějšími“, i když pro život lidí potřebnými, se budou zabývat další tři části našeho ekologického seriálu.

Začíná další rok a můžeme se z novin, rozhlasu, televize anebo z rozhořčení svých přátel nebo sousedů dovědět, že ceny energie, tj. naše náklady na vytápění, svícení, ohřev vody a dopravu (tak jako každoročně) vyjádřené penězi, opět porostou.

Důvodů, proč tomu tak je, se uvádí mnoho. Kapitáni energetiky a jejich tiskoví mluvčí samozřejmě velmi neradi mluví o hlavních důvodech zdražování. Totiž o tom, že „levná“ a vysoce koncentrovaná fosilní či jaderná energie, na kterou jsme dnes zvyklí, přestává být dostupná.

Běžným lidem – tj. vesměs zákazníkům energetických monopolů – se z obchodních důvodů nepřipomíná, že snadno vytěžitelných nerostných surovin, jakými jsou ropa, uhlí, zemní plyn a také uran, je lidstvu k dispozici jenom omezené množství, které bude v horizontu několika desetiletí či staletí spotřebováno. Těžba a energetické společnosti nerady připouštějí, že již v současnosti musí těžit rychle se tenčící zásoby energetických surovin z velké hloubky a s pomocí složitých technologií – někdy v politicky a vojensky velmi nestabilních oblastech. Těžba a doprava energetických surovin si pak vyžaduje astronomické částky na ostrahu zařízení a dopravních tras a někdy také na udržování celých okupačních armád v oblastech, kde se nacházejí vzácná ložiska energeticky využitelných surovin.

Zákazníkům, kteří pouze platí účty za energie a bydlení a nakupují benzin nebo naftu do auta na benzinové pumpě, je nanejvýš připomínáno, že ceny energie určují ceny na světových trzích. Někdy se objeví zpráva, že z roku na rok prudce stoupá celosvětová poptávka po energii v zemích, jakými jsou Čína nebo Indie. Skutečnost, že celosvětově působící energetické společnosti vytvářejí každoročně velké zisky a soustřeďují do svých rukou postupně značnou ekonomickou a následně i politickou moc, se spotřebitelům nepřipomíná. V České republice se zvyšování cen někdy odůvodňuje také růstem nákladů na ekologická zařízení, která využívají čistých – obnovitelných zdrojů energie, slunečního záření, síly větru, vodních toků a energie biomasy.

Monopolní dodavatelé energie u nás i ve světě samozřejmě zamlčují, že právě tyto energie „z nebe“ jsou na rozdíl od jimi prodávané energie, vyrobené v obrovských zařízeních převážně pomocí uhlí či uranu, a na rozdíl od jimi dodávaného zemního plynu, nafty nebo benzínu skutečným Božím darem člověku a lidstvu.

Darem z nebes, který na rozdíl od komodit, které nám za vysoké ceny prodávají, je nám poskytován odněpaměti ZDARMA a nezatěžuje svět spoustou zplodin a odpadů, s nimiž si nevíme rady.

Díky snahám různých organizací, hnutí i jednotlivců, mezi nimiž mají čestné a velmi důležité místo ekologicky uvědomělí církevní činitelé, mezi kterými vyniká současný ekumenický patriarcha Bartoloměj, se v současnosti dozvídáme o nepříznivých dopadech současné energetiky na celé Boží stvoření. Tyto nepříznivé dopady jsou zejména:

- ▶ Znečištění ovzduší emisemi CO₂, NO_x, SO₂, C_xH_y a prachových částic.
- ▶ Změny klimatu způsobené emisemi CO₂ a úniky zemního plynu.
- ▶ Poškození krajiny a ztráta biodiverzity v oblastech povrchové těžby uhlí a uranu.
- ▶ Katastrofické důsledky havárií při dopravě ropy a poruchách jaderných zařízení.
- ▶ Problém úložišť radioaktivního odpadu při využívání jaderné energie.

Nejsou uvedené a s nimi související problémy a naše potřeba i nedostatek energie vyjádřením skutečnosti, že člověk se Bohu, u něhož bylo a je dostatek všeho, velmi vzdálil? Neukazuje nám problém energie, že lidstvo zůstává navzdory velkému pokroku vědy a techniky nadále zcela závislé na Bohu a Jeho darech?

Jak je možné, že život současných křesťanů má cosi společného s jakýmsi „triviálními“ ekonomickými či ekologickými úvahami o energii?

Kde se vzala současná potřeba energie a jak se mohlo stát, že dnes trpíme jejím nedostatkem a zvyšováním cen?

ZKRÁCENÝ PŘÍBĚH ENERGIE – MINULOST, SOUČASNOST A NEJISTÁ BUDOUCNOST

Pro pochopení problému energie je důležité si uvědomit, že energii „pohřbenou“ v podzemí, jsme začali „těžit“ a využívat teprve před nějakými 200 lety (uhlí), 100 lety (ropu) anebo 60 lety (uran). Není zcela jasné, proč právě tyto zdroje, které významně přispívají ke znečištění životního prostředí a vyjma energie jádra také ke změně klimatu, nazýváme konvenčními zdroji energie.

Z archeologických nálezů odkazujících na úsvit lidské civilizace i z mnoha příkladů lidové architektury je na druhé straně patrné, že naši předkové uměli velmi dobře využívat sluneční světlo a teplo. O využití energie slunce a biomasy (známém již v neolitu), využití vodní energie (5. tis. př. n. l.), využití větru (6. stol. př. n. l) se však paradoxně mluví jako o nekonvenčních, nových či alternativních zdrojích energie. Podstatu těchto zdrojů nejlépe vystihuje název obnovitelné zdroje energie – tj. zdroje, které se přirozeně obnovují a jsou prakticky nevyčerpatelné.

Využití vysoce koncentrované energie uhlí, ropy a později uranu znamenalo pro část lidstva nepochybně obrovský materiální rozvoj a velký nárůst bohatství. Skutečnost je však taková, že obnovitelné, tj. čisté zdroje energie, jakými jsou energie slunce, energie biomasy a také energie proudící vody a energie větru, lidé využívali dlouhá staletí

a tisíciletí před začátkem spalování uhlí na počátku průmyslové revoluce.

Dokážeme si ale dnes vůbec představit možnost návratu k čisté obnovitelné energii, kterou lidstvo využívalo celá staletí a tisíciletí?

Odhady energetických zásob těžbařských firem vypovídají o tom, že zemního plynu máme na nějakých 60 let, ropy na 50 let, uhlí na 300 let. Pro četné zastánce jaderné energetiky u nás je překvapením, že dostupné zásoby uranu se dnes odhadují na příštích pouze 20 až 30 let a že ¼ jaderných elektráren ve světě již dnes jako „palivo“ využívá materiál z demontovaných jaderných zbraní z dob studené války.

V těchto souvislostech asi nepřekvapí, že ceny uranu vzrostly za poslední 2 roky o 700(!) procent a že v České republice i na Slovensku se uvažuje o novém či opětovném otevření uranových dolů. Samozřejmě se všemi negativními zdravotními riziky pro místní obyvatele a dopady na životní prostředí.

Problémů s energií je však ještě více. Patří sem samozřejmě dostupnost energie pro část našich bližních v rozvojovém světě, tenčící se zásoby a zvyšující se ceny energetických surovin pro nás samotné a také probíhající války o zbyvající naleziště energetických surovin. Problémem, o kterém se prakticky nemluví, je také vyčerpání cenných energetických surovin, které budou příští generace zřejmě potřebovat pro zajištění zdrojů obživy a léčby nemocí.

Jak se k těmto otázkám máme postavit jako křesťané? Není lepší si zakrýt uši a oči a tvářit se raději, že o problému energie nic nevíme? Může naše odpovědnější jednání nějakým způsobem vést k řešení těchto složitých problémů kolem energie?

V příští části našeho seriálu si více přiblížíme dopady fosilní energetiky a dopravy na životní prostředí a zamysleme se především nad tím, jak bychom mohli a měli energii šetřit a lépe využívat s ohledem na své bližní, celé Boží stvoření a s ohledem na vůli Dárce a Udržovatele všeho.

ROMAN JURIGA

NAŠE NOVÁ ZKUŠENOST

PLZEŇ 18. – 19. LEDNA

Všichni jsme s obavou očekávali 19. leden, kdy byl v Plzni ohlášena pochoda neonacistů městem, a předpokládali jsme, že se sem sjedou extrémisté i ze zahraničí. Lze modlitbou zabránit zbytečnému násilí a výtržnostem? Lze modlitbou, bez obušků a slzného plynu přesvědčit extrémní skupiny našich spoluobčanů, aby změnilí své původní úmysly? Praxe ukázala, že ano! Z médií se ovšem veřejnost dozvěděla jen to, že neonacisté nejprve přemýšleli o změně města – a nakonec nepřijeli ani do Prahy. Vyznělo to, jako kdyby se zalekli přesunu pořádkových služeb – ale kolikrát se již pořádkové služby přesouvaly? Podívejme se však i na jiné souvislosti. V předvečer plánované akce se totiž v 18 hodin konal pietní akt a modlitební shromáždění v katedrále sv. Bartoloměje, kterého se zúčastnili židé, představitelé různých církví včetně zástupců pravoslavných (o. Oleg Machněv a o. David Dudáš). V tento den jsme společně uctili památku obětí nacismu – více než 2000 Židů bylo 18. ledna 1942 v Plzni zajato a odvečeno do koncentračních táborů. Na konci války se jich domů vrátilo jen několik set.

Na 19. ledna byl pak naplánován společný po-

chod všech lidí dobré vůle, kteří chtějí žít v lásce a míru, ve vzájemné toleranci a uctě.

Ve 14 hodin se sešli účastníci pochodu před synagogou, kde si smutnou událost připomenuli představitelé Židovské obce a křesťané spolu se všemi, kteří soucítili s obětmi a nezávisle na vyznání přišli vyjádřit svůj názor. Věřící laici i kněží, hledající, různá občanská sdružení, včetně organizace Mládež proti nacismu. Pak se všichni účastníci pochodu odebrali určenou trasou do katedrály sv. Bartoloměje na náměstí. V katedrále každý dostal svíčku, kterou pak na památku zapálil.

Při pochodu nedošlo k žádným střetům, kterých se někteří obávali. Trasa byla zcela bezpečná. Anarchisté ani neonacisté se nepotkali. Neonacistů dorazila jen hrstka a městem nešli, ale zůstali v hospodě, která byla střežena policií. Část neonacistů se přemístila do Prahy, ale ani zde se žádná výtržnost nekonala. Celý pochod v Plzni proběhl bez větších problémů a pro každého z nás, kdo se ho účastnil, byl novou zkušeností.

JEREJ OLEG MACHNĚV

KRÁLOVSKÉ KNĚŽSTVO

Nový Boží lid sjednocený s Kristem, který trpí a koná v těle, se podílí na Jeho kněžství a království.

Královské kněžstvo sehrává v pravoslavné eklesiologii významnou, nezastupitelnou roli. Jeho špatné pochopení, nebo dokonce přehlížení má nedozírně zhoubné následky v celém církevním životě, a tím pádem i v duchovním životě každého věřícího.

Kněžství se prolíná celou Starou i Novou smlouvou. Řecký pojem „iereus“ znamená „posvěcený.“ Ale důležitou roli sehrává v historii spásy také Boží lid. Novozákonní pojetí rozšiřuje vrstvu levitů na všechny členy církve. Už při samotném darování Zákona je vyjádřena idea: „A vy budete mi království kněžské a národ svatý“ (Ex. 19,6). Z těchto slov vychází později ve svém listu i svatý apoštol Petr: „Ale vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid dobytý, abyste zvěstovali ctnosti toho, kterýž vás povolal ze tmy v předivné světlo své“). První výrok je určen synům izraelským, druhý také, ale jedná se již o Nový Izrael – o Církev. To zpečetuje i kniha Zjevení: „A učinil jsi nás Bohu našemu krále a kněží, a budeme kralovati na zemi“ (Zj 5,10).

Poslední kniha Bible hovoří na více místech o této zásadní skutečnosti (Zj 1,6 6,10 20,6): Nový Boží lid

sjednocený s Kristem, který trpí a koná v těle, se podílí na Jeho kněžství a království.

Ale proč dnes již tak málo slyšíme o těchto podstatných pravdách? Problém nastal při dělení církve na kleriky a laiky. Původní, můžeme říct apoštolské chápání, ustoupilo modelu, který již nemá žádnou oporu ve svatém Písmu a tradici církve, jež nám zůstala dodnes správně zachována např. v bohoslužebných textech, kdy hlavně při obřadech různých svátostí – tajin jasně vysvětluje nesmyslnost dělení církve na kleriky a laiky. Řecké překlady Staré smlouvy vztahují slovo „laikos“ nejen na osoby, ale i na věci, které nejsou určené na chrámovou bohoslužbu. Jedná se tedy o věci světské, řečeno současným slovníkem. Avšak světské věci a způsoby nemají místo ani v církvi Nové smlouvy, Novém Izraeli. Jak může být potom nějaký člen církve nazván laikem? To jasně vyjevuje nevhodnost tohoto pojetí, s čímž jsou spojené i následky.

Kdo je tedy laikem? Člověk necírkevní a světský, v slovanském prostředí je to vyjádřeno slovem „mirjanin“. Takové zařazování pravoslavných věřících je alarmující. Na vině je špat-

né klerikalistické chápání struktury těla církve, kdy věřící jsou doslova vyháněni z církve do světa! Ale církev není z tohoto světa, tedy ani její členové (Jan 17,16). Na druhé straně zůstává posvěcený klérus, duchovenstvo, což evokuje, že jedině ono je nositelem duchovnosti, svatosti.

Původ tohoto propastného rozbití církve sahá až do 4. století, kdy s sebou doslova přival nových věřících přinesl do církve mnohé neblahé jevy, které do té doby nebyly v širším měřítku známe nebo běžné. Jedním z nich – a ten přetrvává až dodnes, bylo i to, že nově obrácení věřící už neprožívali náležitě skutečnost všeobecné svatosti, vyvolenosti, a tím se odcizili i pojetí královského kněžstva.

Ve většině apoštolských listů nacházíme dnes zdánlivě troufalé oslovení křesťanů: svatí. Ale už za života sv. Jana Zlatoústého byla situace v jedné z kolébek křesťanství, Antiochii, povážlivá. Bylo to způsobené právě prohlášením křesťanství za oficiální víru římského impéria. Neblahé jevy se jistě netýkaly všech věřících, ale pravděpodobně většiny, a nikoliv menšiny.

V životě církve přichází kritické období, ale další kritická období přišla i poté. Zodpovědnost v takové situaci leží hlavně na hierar-

chickém kněžstvu, které je povoláné vést a učit Boží lid, zachovávat vše, a ne jen nutný základ. Právě dělení na laiky a kleriky vyvolává více než cokoliv jiného le-targii, nedbalost, nezáměr o církevní, a tím i duchov-

ní život. Pokud jsou takové náznaky uvnitř církve, mělo by to být výstrahou, že něco není v pořádku. Řešením však není ani anarchie, kdy se objevuje snaha stírat rozdíl mezi hierarchickým a královským kněžstvem,

což je druhý extrém oproti klerikalismu. Oba omyly nacházíme v „západním“ křesťanství. Neduh klerikalismu navíc ostře odsuzuje ve svém Výkladu božské liturgie Nikolaos Kavasilas, když tvrdí, že ten, kdo nepřichází sloužit, ale usiluje hlavně o moc, není následovníkem Krista, ale ďábla.

V pravoslavné církvi nemá mít nic takového místo, je to cizí jejímu apoštolskému základu a tím i tradici, která volá k jednotě, a ne rozdělení, k jednotě ne ve sliti nebo smíšení, ale k jednotě v mnohosti, aby církev byla obrazem svatě Trojice. Správné chápání svého místa v církvi vede každého člena (každý úd Kristova Těla) k duchovnímu rozvoji, k hlubšímu životu v Kristu, postavení v církvi, a je pak i motivací a výzvou ke svatosti. Opak vede k degradaci a úpadku. Každý věřící pravoslavné církve je povolán ke kněžství: královskému a všeobecnému, ač ne hierarchickému, ale to není nikomu na překážku, aby byl knězem sám vůči sobě, tedy aby s pomocí Boží posvěcoval sám sebe, byl knězem ve své rodině. Nakonec každý, ať už muž či žena, je povolán být knězem ve světě, mezi lidmi, v celém stvoření.

(pokračování přístě)

MAXIM ŠVANCARA
MISIJNÍ ODBOR

RADOŠŤ MOJA

Nový pravoslavný kanál pro děti a mládež v ruském jazyce v Moskvě.

V dubnu minulého roku jsem navštívila „televizi snů“. Doslova. Umíte si představit televizi, v jejímž srdci je pravoslavný chrám s nádhernými freskami, kde se pravidelně slouží božské liturgie a kam se mohou tvůrci televizních programů kdykoliv přijít pomodlit a poprosit o pomoc přesvatou Bohorodici či světce, hojně zde přítomné nejen na krásných freskách a ikonostase, ale i na mnoha ikonách?

Připadala jsem si jako v pohádce. Přivedla mě sem kolegyně redaktorka – sestra Irina, která zpívá ve sboru chrámu sv. Mikuláše na zastupitelství naší místní církve v Moskvě a je ve zdejší televizi zaměstnána. V té době šlo ještě „jen“ o pravoslavné studio pořadů pro děti a mládež, které vysílalo své programy na některých satelitních televizích na Ukrajině a v Jekatěrinburgu. Od 6. ledna 2008 je již spuštěn samostatný kanál Radošť moja. Kanál je ryze pravoslavný a přísně nekomerční. Nepotřebuje žádnou reklamu, protože jeho hlavním mecenášem je jeden z významných pravoslavných ukrajinských podnikatelů řeckého původu. Pochopil, že mnohem důležitější než koupit si vlastní sportovní klub je podpořit vznik samostatného televizního kanálu, který by neměl

jiný úkol než přinášet takové programy pro děti a mládež, které by v nich rozvíjely lásku k pravoslaví, modlitbě a křesťanským hodnotám života. Přejme tedy televizi

Radošť moja mnoho vděčných diváků a radujme se, že se v den Narození Páně narodila i nová pravoslavná televize.

MSK

Nahore : Marina Šramenko, ředitelka nové televize více informací na www.radostmoya.ru

AUDIOVÝKLAD BIBLE NA WEBU ČESKÉHO ROZHLASU

ČESKÝ ROZHLAS

Český rozhlas Online zveřejnil ve spolupráci s Redakcí náboženského vysílání Audiovýklad Bible na internetových stránkách www.rozhlas.cz/nabozenstvi/bible.

Základem projektu Audiovýklad Bible jsou dva pořady s náboženskou tematikou. Jednak pořad Ranní Slovo Českého rozhlasu 3 – Vltava, který každou neděli přináší zamyšlení nad jedním z biblických textů, jenž na příslušnou neděli připadá podle liturgického kalendáře, a jednak pořad Českého rozhlasu Plzeň Křesťanská vlna.

Oba pořady moderuje Petr Vaďura a mezi jeho hosty patří naši přední teologové jako Jiří Beneš, Pavel Filipi, Pavel Hošek, Petr Pokorný, Jan Sokol a další. V Audiovýkladu Bible nechybí ani záznamy krásných a neotřelých výkladů profesora Jana Hellera, který zemřel minulý týden.

Redaktorka náboženských stránek z Českého rozhlasu Online Jana Šustová upřesnila: „Cílem tohoto projektu je představit jednotlivé knihy Starého i Nového zákona a nabídnout výklady jejich částí. V současné době jsou zpřístupněny stránky ke všem knihám Nového zákona. Ze Starého zákona jsou zatím k dispozici Žalmy a kompletní výklad knihy Daniel. Ostatní starozákonní knihy budou zveřejňovány během první poloviny tohoto roku.“

Prozatím jsou k dispozici pořady Ranní Slovo vysílané od března 2005 doposud. V nejbližších měsících přibudou pořady vysílané od února 2004 do února 2005.

Pořad Ranní Slovo má ve vysílání Českého rozhlasu 3 – Vltava dlouhodobou tradici (od dubna 2002). Lze jej naladit vždy v neděli od 7.35 do 8 hodin.

Každý nově odvysílaný pořad Ranní Slovo Český rozhlas Online pravidelně zveřejňuje na stránkách www.rozhlas.cz/nabozenstvi

rovněž jej bude zařazovat i do Audiovýkladu Bible.

Na webu Českého rozhlasu si již v brzké době budete moci přečíst seriál článků o pravoslavné liturgice, která připravuje o. archimandrita Marek Krupica. Paní redaktorce Janě Šustové a Českému rozhlasu děkujeme za poskytnutí hezkých fotografií z události v naší církvi pro náš časopis, které vám přiblíží atmosféru i obrazem.

Všem redaktorům Čro děkujeme za jejich snahu přinášet posluchačům objektivní informace a stálou pozornost závažným tématům!

6. ledna 2008

Český rozhlas Hradec Králové

Český rozhlas Hradec Králové (FM 90.5 MHz) vysílal rozhovor s protopopem M. A. Jarešem (na téma pravoslavné vánoce). Amatérský záznam pořadu (nahrávka z radia na audio kazetu a následná digitalizace) je k dispozici k poslechu na www.pravoslavihk.cz

V minulém čísle vás zaujala recenze filmu Pulec, králík a Duch svatý a napsali jste nám celou řadu svých postřehů, námětů i úvah k závažnému tématu, jakým nepochybně přerušeni počtů je. Proto jsme se rozhodli věnovat tomuto tématu v našem časopise širší prostor. Přečtete si také hlubší zamyšlení Jeho Blaženosti metropolitů Kryštofa, kterému tvůrci ve filmu v konečném sestřihu nedali téměř žádný prostor k vyjádření. Vaše příspěvky nám posílejte na adresu redakce.hp@gmail.com.

STAROBYLÁ TRADICE OBNOVENA

SVĚCENÍ ZÁZRAČNÉHO PRAMENE V KŘEŠICÍCH

V polabské vesnici Křešice, vzdálené 6 kilometrů od královského města Litoměřice, se od nepaměti nachází pramen, blahodárně působící zejména na oční choroby. Po více než 300 let k němu směřovaly kroky poutníků, hlavně z nepříliš vzdáleného Saska. Vedle pramene byl proto postaven poutní kostel, zasvěcený přesvaté Bohorodici. V nedávných letech byl kostel opakovaně poškozen záplavami při povodních. Naposledy v roce 2002 sahala voda až do výše 3,7 metru. Místní kněz o. Jaroslav tehdy dokonce plul chrámem na loďce. V současnosti postupně probíhají opravy interiéru a oltář se znovu rodí do původní krásy, exteriér byl opraven již relativně krátce po povodni.

Na svátek Teofanie – Křtu Páně v Jordánu je zvykem po celé církvi žehnat živel vody v chrámech i v přírodě. Ať už se jedná o moře, řeku, rybník, jezero, potok či pramen. Pravoslavná církevní obec v Litoměřicích se rozhodla před dvěma roky obnovit tento zbožný obyčej, po léta nepraktikovaný, a uspořádat ke svatému prameni pouť. Také letos po liturgii a svěcení vody v chrámu sv. Václava jsme

se vydali spolu s poutníky z blízkých i vzdálených církevních obcí na milostiplné místo, abychom si na přímlyvy Boží Matky vyprosili uzdravení. Žehnání pramene se zúčastnili i mnozí bratři a sestry z katolické církve, vedení P. Filipem M. Suchánem z královské kanonie premonstrátů na Strahově. Na místo jsme jeli doslova v koloně 15 automobilů a tomu odpovídala i nad očekávání hojná účast duchovních a věřících lidu. Příjemným překvapením byla i přítomnost hajného Šmorance s přáteli. Po ukončení slavnostního obřadu si věřící nabírali léčivou vodu a obětavý MUDr. Marek Ševčík s rodinou mezitím připravil milé pohoštění, které dodalo liturgické události agapální rozměr.

V naší zemi nám naši předkové odkázali celou řadu nejenom krásných, ale především důležitých křesťanských tradic, které, žel, mnohdy upadly v zapomnění. Obnovení a zachování těchto tradic je výsadou a povinností našeho pokolení. O tom svědčí i žehnání léčivého pramene v Křešicích v den svátku Křtu Páně. Těšíme se příští rok na setkání i s vámi.

ARCHIMANDRITA MAREK KRUPICA,
DIÁKON HANUŠ NYKL

ŘEKA SVRATKA POSVĚCENA

BRNO. 19. leden. Svátek Zjevení Páně je svátkem zjevení Svaté Trojice, k němuž došlo při křtu Pána Ježíše Krista v řece Jordánu. V předvečer svátku, který letos připadl na sobotu, bylo slouženo velké povečeří s lithií, v den svátku jitřní, sv. liturgie a velká večerní. Po slavnostní sv. liturgii proběhl v chrámu obřad svěcení vody, již bylo posvěceno několik objemných nádob. Svěcenou vodu si poté věřící mohli odnést domů jako prostředek napomáhající ke zdraví duše i těla.

Po poledni téhož dne jsme se v hojném počtu setkali na břehu řeky Svratky v Brně – Bystrci. Proběhlo zde vůbec poprvé v historii naší církevní obce svěcení vody v řece Svratce. V závěru obřadu ponořil otec Jozef do řeky kříž, pro který se následně potopil jeden z našich věřících. Tímto byla voda v řece posvěcena nejen pro obyvatele našeho města, ale pro celý kraj, kterým řeka na své pouti protéká.

PŘEVZATO Z WWW.PRAVOSLAVBRNO.CZ

NOVOROČNÍ SETKÁNÍ DUCHOVNÍCH PRAŽSKÉ EPARCHIE

25. ledna se v Praze sešlo duchovenstvo pražské eparchie nejprve ke společné modlitbě při svaté liturgii v chrámu Zesnutí přsvaté Bohorodice na Olšanech a poté v hotelu Icon, který se nachází v jediné budově v Praze, která je majetkem naší pravoslavné církve.

Novoroční setkání nejprve zahájil vladyka Kryštof. Pozval všechny duchovní na celonárodní pouť do Prahy na 7. června, kdy si pod sochou svatého Václava připomeneme 160. výročí Slovanského sjezdu. Také v roce 1848 se pod sochou sv. Václava sloužila pravoslavná liturgie. Vladyka dále informoval duchovenstvo o pozitivním výsledku jednání se zastupiteli Prahy 10 o odkoupení pozemku, na němž bude konečně zbudován nový pravoslavný chrám v Praze a sídlo metropolitů.

Dále informoval o konsensu, ke kterému při jednání o odluce státu a církve dospěli představitelé římskokatolické církve a církví sdružených v Ekumenické radě církví (jejíž členy jsou i pravoslavní). Vyzdvihl především velkorysost římskokatolické církve, která se ve prospěch ostatních církví vzdala části svého majetkového podílu a umožnila tak, aby český stát odškodnil i dalších 17 církví sdružených v ERC. Zákon o odškodnění bude teprve schválen parlamentem ČR a každý pravoslavný křesťan by se měl seznámit s podstatou jeho návrhu a správně vysvětlovat jeho obsah i svým voleným zastupitelům v místě bydliště. Jsme totiž svědky, že média přinášejí naprosto nepřesný obraz skutečnosti a vyvolávají různé negativní emoce u sekulární společnosti.

Podle stávajícího návrhu by měla Pravoslavná církev v českých zemích dostávat po dobu 60 let více než 70 milionů korun ročně. Je proto již nyní potřebné uvážit, kde a jak bude naše místní církve tyto prostředky investovat, abychom zajistili budoucnost naší církve po ma-

teriální stránce. Na shromáždění duchovních promluvila také šéfredaktorka Hlasu pravoslavní sestra Marie Kabošová, která seznámila přítomné s postupem budování pravoslavného portálu a vyzvala všechny ke spolupráci, bez které plánované velké dílo nemůže vzniknout.

8. ledna byl nový představený chrámu Zesnutí přsvaté Bohorodice v Praze igumen Sergij (Ivannikov) uveden do hodnosti archimandrity.

Chcete-li se přidat k diskusi pravoslavných na aktuální témata, chcete-li napsat to, co Vás trápí, navštivte Ambon na www.pravoslavi.cz

Neustále se opakují připomínky k nevyváženému vysílání naší veřejnoprávní televize, která nevěnuje životu pravoslavných v Evropě, ve světě ani u nás doma téměř žádnou pozornost. Pokud se zprávy objeví, jsou často nepřesné, zavádějící a subjektivní (například pokus o posuzování zázračné ikony, nepřesné informace o

Ravenně 2007 ad.) Redaktoři nerozlišují mezi pojmy řeckokatolická a pravoslavná církev, směšují je, čímž naprosto matou veřejnost. Informujte nás, že dopisy adresované přímo ČT zůstávají bez odezvy. Prosíme proto laskavě čtenáře, aby vyjádřili svůj názor, s nímž poté naše místní církve seznámí Radu ČT, která je přímo zodpovědná za to, že bdí nad ČT a vyvážeností zpravodajství a také parlament ČR, který radu ČT volí.

ZPRAVODAJSTVÍ ČESKÉ TELEVIZE OPĚT ZKLAMALO

ZPRAVODAJSTVÍ JAKO TALKSHOW

Díval jsem se večer po pohřbu vladyky Christodula na hlavní zpravodajství ČT Události. Pak jsem přemýšlel, proč pohřbu hlavy Řecké církve nevěnovali redaktoři naší veřejnoprávní televize ani 5ti vteřinový šot... Místo toho se opět do mrtě rozpitvávaly žabomyší války na domácí politické scéně, dlouze se spekulovalo, jak se vyvíjí volební klání kdesi za Atlantikem (včetně přímého přenosu z USA rovnou do vysílání Události, který přinesl úžasně zajímavé zpravodajství ze sázkařské kanceláře - jaké sázky lidé uzavírají na vítěze voleb atd.

Dokázal bych pochopit, že ateističtí pracovníci zpravodajství nepovažovali pohřeb hlavního církevního představitele nějakého evropského státu za událost, o níž by měli Češi být informováni. Větší obtíže mi činí chápat, že neudělí žádnou pozornost ani takovému evropskému pohřbu, který je na úrovni pohřbu prezidenta. Nedokážu si však srovnat v hlavě, že námi placené redakci zpravodajství ujde společenská událost takového formátu, při které v jedné ze zemí EU vyjdou do ulic desetitisíce lidí. To považuji za fatální ignoranci hlavního redaktora a jeho týmu.

Raději ani snad nechci uvažovat o možnosti, že zodpovědný redaktor veřejnoprávní TV je nějakého jiného náboženského vyznání a událost svědčící o životě pravoslavné církve v Evropě prostě zamlčel Čechům úmyslně. Než na takovou zlomyslnost, to raději budu věřit, že se jedná opět „jen“ o hroznou ignoranci České televize.

O. JAN BAUDIŠ, JIHLAVA

Kolikrát jsme již učinili zkušenost, že zpravodajství jakéhokoli média (v ČR) není zpravodajstvím, ale talkshow konkrétního zpravodajského týmu? Zkrátka, těžko lze zménit, že konkrétní zpravodajství nakonec vytvoří konkrétní (a u nás zpravidla naprosto bezbožní) lidé, kteří tam dají prostě to, „co se jim zrovna zdá“. Mechanismy nápravy jsou těžkopádné a neúčinné.

Tak jsme mohli včera večer sledovat reportáže o nových policejních uniformách nebo o sněhové kalamitě v Číně. Důležitější zprávy si snad už ani nelze představit. Že je pro českého žurnalistu zesnutí nejvyššího představitele řecké církve něco naprosto nedůležitého, s tím se lze silou vůle vyrovnávat, ale že se z našich sdělovacích prostředků (jakýchkoli, nako-lik jsem byl schopen sledovat) náš občan nedozví nic o třídním státním smutku jedné ze zemí EU?

Pro mne osobně má celá věc jednu opravdu pikantní pointu. Během onoho třídního státního smutku v Řecku se mi podařilo v našem veřejnoprávním zpravodajství zachytit jedinou zprávu s náboženským obsahem: 60 let po smrti Mahátmy Gándího byl jeho popel rozptýlen do oceánu. V relativně obsírné zprávě jsme se dověděli, že šlo o tradiční hinduistický obřad, který vykonala dcera velkého politika. Nu, možná se dočkáme přímého přenosu z pohřbu dalajlámy...

O. ANTONIJ Z RUMBURKU, 1. 2. 2008

OSLAVA 60. VÝROČÍ ZALOŽENÍ CÍRKEVNÍ OBCE V LANŠKROUNĚ

Dne 15. 12. 2007 se v lanškrounském pravoslavném chrámu svatých Cyrila a Metoděje konala slavnostní archijerejská sv. liturgie.

Slavnostní proto, že v roce 1947, tedy před 60 lety, zde byla založena první církevní obec a také se tehdy vrátili volyňští Češi zpět do vlasti.

Bogoslužbu zahájil svým příjezdem vladyka metropolita Kryštof, kterého jsme symbolicky uvítali chlebem, solí a zpěvem chrámového sboru, který pěl „Jest v pravdě důstojno“. Vladyka sloužil společně s o. Jiřím z Kocliřova, s bratry žalmisty Petrem, Maximem a samozřejmě s naším d. o. Patrikem.

Těto výjimečné svaté liturgie se zúčastnilo mnoho věřících, ale také představitelé lanškrounské veřejnosti. Svoji návštěvou nás poctil pan starosta Ing. Martin Košťál, katolický kněz Zbigniew Czendlik a také evangelický duchovní Daniel Tomeš. Do Lanškrounských listů vše dokumentovala paní šéfredaktorka Lada Sitová.

Při promluvě všem vladyka připomněl historii volyňských Čechů a také vzpomínal na léta, kdy do Lanškrouna jezdil sloužit jako jeden z mnoha duchovních.

Po svaté liturgii nastal slavnostní okamžik, kdy vladyka předával medaile a diplomy těm, kteří se hodně přičinili o to, aby naše církevní obec vůbec vznikla a vzkvétala. Dovolují si uvést

jména odměněných. Medaile svatých Cyrila a Metoděje II. stupně in memoriam dostali d. o. prot. Václav Šimek (převzala mátuška Emilie Šimková) a d. o. prot. Emil Dobrý (převzala jeho dcera Emilie Minářová). Další medaili svatých Cyrila a Metoděje obdržel br. Václav Mastný. Pochvalné diplomy pak títo bratři a sestry: s. Helena Tovtíková, br. Jan Tovtík, s. Naďa Pluhařová, s. Vlasta Pokorná, s. Ljubov Havlová, s. Magdaléna Motelková, s. Emilie Minářová a br. Vladimír Klíma. Vladyka pak také osobně poděkoval panu starostovi Košťálovi za podporu naší církevní obce.

Oslavy pokračovaly v restauraci Slavia, a to i proto, že právě před těmi 60 lety se v této restauraci sešli bratři a sestry z Volyně, aby zde vybrali své zástupce do sboru starších, který následně požádal pražskou eparchii o oficiální založení církevní obce v Lanškrouně. Také není bez zajímavosti, že v této restauraci vaří postní jídla, takže nebyl problém společně posedět a besedovat. Br. Václav Mastný se ujal slova – pamětníkům oživil události, které se v roce 1947 staly, a ti, kteří se narodili později nebo v Lanškrouně ještě nebydli, se vlastně dozvěděli, jak se rodila a vyvíjela naše církevní obec.

Všem zúčastněným se sobotní

slavnostní den velmi líbil, svatá liturgie byla krásná i díky našemu chrámovému sboru, věřím, že všichni odcházeli v příjemné náladě. Děkujeme Hospodinu, že máme v tak malém městečku pravoslavný chrám, chrámový sbor a čím dál větší počet věřících.

MÁTUŠKA MAGDALÉNA, LANŠKROUN

Vzpomínky bratra Josefa Mastného, přednesené u příležitosti 60. výročí založení pravoslavné církevní obce v Lanškrouně 15. 12. 2007

Blažený vladyko, důstojní otcové, bratři a sestry,

Dovoluji mi, jako jednomu z mála pamětníků, abych vzpomněl šedesáté výročí, kdy z tehdejšího Sovětského svazu hromadně přesídlili volyňští Češi do Československa. Jejich rodiny se usídlily v okrese Lanškroun. Celkem to bylo 92 rodin, z toho 78 ve dvaceti okolních obcích a 14 přímo v Lanškrouně.

Velká většina z nich byla pravoslavného vyznání, proto nastala otázka, jak řešit příslušnost k pravoslavné církvi. V okolí Lanškrouna žádný pravoslavný chrám nebyl. Díky mimořádné aktivitě pravoslavných věřících byl ustanoven sbor starších a do jeho čela zvolen p. Václav Mastný.

Eparchiální rada pravoslavné církve v Praze schválila vznik sboru a potvrdila jej do činnosti. Pak se tedy konala první pravoslavná bogoslužba v Lanškrouně, a to provizorně v domě br. Václava Mastného – Lanškroun č. p. 578. Svatou liturgii sloužil d. o. Jiří Hoffman z Chudobína u Olomouce dne 27. 12. 1947. Sešlo se neuvěřitelné množství – až 94 pravoslavných věřících – volyňských Čechů!

Duchovní otec Jiří Hoffman pak úzce spolupracoval s předsedou sboru starších br. Mastným, především jednali o tom, kde a jak získat budovu, kde by se konaly bogoslužby.

Po společném jednání na tehdejších ONV v Lanškrouně byla navržena bu-

dova v ulici 28. října, ale MNV v Lanškrouně návrh zamítlo. Jako protinávrh nabídli dům v ulici Svatopluka Čecha. Sbor starších návrh přijal a Eparchiální rada v Praze schválila. Dodnes tedy v tomto domě najdeme krásný pravoslavný chrám s vedlejší místností – říznicí (prostor pro převlékání kněžích) a kanceláří. V patře bydlí duchovní otec s rodinou. Dnes jsme se zde v tomto chrámu sešli, abychom oslavili 60. výročí založení pravoslavné církve v Lanškrouně.

Dále se jednalo o tom, kdo obsadí místo duchovního správce. Po konkurzním řízení Eparchiální rada v Praze schválila, aby do Lanškrouna odešel o. Andrej Romanek z Prešova. Než byly dokončeny úpravy bytu duchovní-

Fotoreportáž redaktorky Listů Lanškrounska Lady Sitové z oslav

60. výročí vzniku PCo v Lanškrouně můžete shlédnout na stránkách

<http://aktualne.mesto-lanskroun.cz/pravoslavna-cirkev-oslavila-60-let-v-lanskroune-.html>

ho, bydlel duchovní otec u p. Mastného. Pak se i s celou rodinou, tj. manželkou a dvěma syny, přestěhoval do bytu nad chrámem. Eparchiální rada sledovala vývoj naší církve a přispívala menšími finančními částkami.

„Sbor pravoslavné církve v Lanškrouně zaslal dne 28. dubna v roce 1948, u příležitosti Kristova Vzkříšení, zdravici s přáním hodně zdraví a štěstí panu arcibiskopu Jeleferii pravoslavné církve v Praze, poděkování za vzpomínku na nás, že jsme se přeci jen dočkali duchovního otce. Dále poděkování za pomoc v naší církevní práci, abychom mohli mít svoje místo v Boží službě. Pravoslavnými jsme se narodili, pravoslavně chceme žít, poněvadž je to pro nás neocenitelné, jak i za naši republiku, pro kterou jsme válčili s naším generálem Svobodou. Zůstáváme vděční v dokonalé úctě. Sbor starších v Lanškrouně.“ (doslovná citace z kroniky)

Duchovní otec Romaneckov si přál, aby zde vznikl pěvecký sbor. Než se nastěhoval, byl založen a vedl jej br. Makar Piroženko, učitel ve výslužbě, a členy se stali jeho žena Julie, s. Janíková, s. Tučková, s. Králová, mátuška Romanecková, br. Mastný, br. Dobrý, s. Mastná a s. Koblihová.

Náš krajan a volyňský Čech Emil Dobrý byl v Praze vysvěcen na kněze a otec Romaneckov požádal o přeložení na jinou farnost. Dal otci Emilovi přednost, protože byl lépe znalý místních poměrů a vztahů mezi volyňskými Čechy. Br. Makar Piroženko zanechal kvůli pokročilému věku vedení pěveckého sboru, proto Eparchiální rada nabídla dirigen-

ta tamějšího chóru br. Jaroslava Čermáka. Ten se i s rodinou nastěhoval do uvolněného bytu nad chrámem. Jejich příchodem byla obnovena činnost pěveckého sboru, který byl rozšířen o sestru Čermákovou a jejich dceru Olgu.

V době, kdy zde sloužil d. o. Dobrý, naše církevní obec velmi vzkvétala. Svědomitě se staral o veškeré církevní dění nejen v Lanškrouně, ale jezdil i do České Třebové, Moravské Třebové, Králíků a částečně i do Koclířova.

Po zesnutí d. o. Dobrého v r. 1970 zajišťoval bohoslužby i další duchovní otec z Volyně Václav Šimek z Uničova, ale jen krátce. Pak zde dojížděli na službu svaté liturgie vladyka Kryštof a d. o. Jiří Kolář z Koclířova. Dále potom řada duchovních ze Slovenska a Ukrajiny, kteří tady však také dlouho nebyli.

Vyřešením neutěšené situace bylo vysvěcení diákona Mgr. Patrika Ludvíka na kněze v roce 2001, a to přímo zde v našem chrámu. Světil ho vladyka Kryštof, t. č. již arcibiskup pražský. Tím Lanškroun získal duchovního otce natrvalo. Přistěhoval se s rodinou do bytu nad chrámem. Díky jeho manželce Magdaléně zde vznikl kvalitní pěvecký sbor, což přispělo k tomu, že bohoslužby začalo navštěvovat více věřících, a to nejen místních, ale i pravoslavných z Ukrajiny, zaměstnaných v místních firmách. Také bratři a sestry z Litomyšle, České Třebové, Letohradu a Chocně sem dojíždějí na svatou liturgii.

Pro tyto vzpomínky jsem také použil některé poznatky ze zápisů tehdejšího sboru starších z let 1950–1970.

AUTOR JOSEF MASTNÝ

ZESNUL BRATR MIROSLAV STÁREK

Rozloučili jsme se s významným člověkem, pravoslavným věřícím, několikrát vyznamenaným vojákem 1. tankové brigády gen. L. Svobody, členem Svazu volyňských Čechů, legionářem, který žil a pracoval podle mäsarykovských zásad, s panem Miroslavem Stárkem.

Naposledy navštívil chrám sv. Cyrila a Metoděje v den své diamantové svatby, 60-ti let manželství, a s manželkou Allou tuto svátost důstojně oslavili za účasti celé rodiny dne 27. října 2007. Při této radostné a požehnané události, která se všem líbila, nikdo neočekával, že se s ním dne 3.1.2008 navždy rozloučíme v jeho věku 87let. Velký pohřeb

s účastí představitelů Československé obce legionářské, Svazu volyňských Čechů, spolupracovníků z elektrárny, občanů Brozánka, rodiny a duchovního otce Jaroslava Šuvarského se konal v

obřadní síni na místním hřbitově v Mělníku – Chloumku. „Kdo dobře žil, ten v srdcích neumírá. Věčná mu paměť.“

MÁTUŠKA EVA ŠUVARSKÁ, CHRÁM SV. CYRILA A METODĚJE V PRAZE

Milí čtenáři, děkujeme vám za vaše příspěvky a reakce na některé z témat, které jsme na stránkách našeho časopisu otevřeli. V tomto čísle jsme se rozhodli zveřejnit zamýšlení, které je velkou výzvou pro nás pro všechny. Při editaci textů i překladů vznikají i v našem redakčním týmu diskuse, jaké české výrazy používat. Obohatit češtinu o církevněslovanské výrazy, které se v duchovním životě pravoslavných vžily (v zá-

vorce uvádět vysvětlení, ekvivalent běžný v římskokatolické praxi)? Přejímat termíny z praxe římskokatolické? Slova jsou „přemístována“ do nových oblastí života a dostávají nový obsah. Slovo „ikona“ dnes vyvolá představu obrázku na počítači, kterým se „něco“ otevírá...

Vaše příspěvky e-mailem můžete zaslat na naši redakční adresu: redakce.hp@gmail.com a v kopii kabosova@seznam.cz

JEDEN JAZYK NAŠE HESLO BUĎ!

Pod tímto heslem se loni v Radnici u Plzně konal již IV. ročník konference s mnohostranným pohledem na díla a osobnosti 19. století v souvislosti dobového literárního a kulturního dění. Pořadatelem byly katedra českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Historický ústav Akademie věd České republiky a Spolek divadelních ochotníků v Radnicích.

Samotné heslo konference Jeden jazyk naše heslo buď vypovídalo, že šlo mj. také o kultivaci českého jazyka v 19. století, kdy jej bylo potřeba doslova vymyslet. Pod pojmem „vymyslet“ ovšem nerozumíme nějaké sci-fi, ale seriózní kreativitu a bádání – v jazyce českém najít (anebo vymyslet) slova zcela nová a to doslova od stolu. U podstatných jmen pojmenovávajících nějakou konkrétní věc to nebylo tak těžké. Ale co slova abstraktní? Prubířským kamenem byly překlady poezie – otázkou bylo, zda čeština pro ně má adekvátní výrazy. A obrozenci to dokázali. Například koho by dnes napadlo, že tak krásné abstraktní slovo „touha“ vymyslel Jungmann!

Ale co v dobách starších? Vzpomeňme na sv. Cyrila a Metoděje, na jejich písmo hlaholici, kterou vymysleli. Řeckou abecedu bylo třeba značně rozšířit, aby postihla plně šíři slovanských hlásek. Oproti řeckým 23 písmenům jich má hlaholice 38. Tak mohl vzniknout církevněslovanský překlad celého Písma.

Toto „vymýšlení“ bylo nejprve namířeno proti

latině, později proti germanizačním tendencím. České pravoslaví se sice hlásí k cyrilometodějské tradici, ale v praxi se v mnohých původních textech (o překladech nemluvě) objevují ruskismy. Například „presto“ namísto správného oltář, „blahodat“ namísto milost, „jerej“ namísto kněz. Zdůvodňují se tím, že čeština pro ně nemá adekvátní pojmy. Ale kdy je v minulosti měla v oblastech jiných (třeba v přírodovědě) ve chvílích, kdy je právě potřebovala! Jenže vždy tu bylo úsilí příslušné pojmosloví vytvořit („vymyslet“) a vždy se to zdařilo.

Evropská civilizace až po střední Evropu se cítí být dědičkou tzv. západní kultury (anglosaské). Jenže ta je drolena masovou kulturou americkou. Některé intelektuální skupiny se tomu více, ale spíše méně úspěšně brání. Pronikání anglických slov do češtiny je velké, obrana prakticky (zatím) žádná. Bylo by paradoxem, kdyby východní křesťanství k tomuto rozkladu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přispívalo „z druhé strany“ svou neschopností vytvořit a užívat vlastní české pojmosloví a nebylo schopné být pravoslavným českým i jazykově.

Jedním z poslání Hlasu pravoslaví by proto mělo být vytváření českých pojmů, jež by byly adekvátní ruskismům. Ale Hlas pravoslaví by také měl jako pravoslavný měsíčník přispívat ke kultivaci českého jazyka vůbec. Je to program nelehký (ale kdy to „české“ mělo v dějinách lehké!), s výsledky v dalekém časovém horizontu. Nelehké ovšem vůbec neznamená nemožné.

OLDŘICH DOSKOČIL

JOSEFOV. 19.- 21. PROSINEC 2007 ZÁCHRANA KAPLE SV. JILJÍ

Kaple byla zbudována v polovině 30. let 20. století továrníkem Čerychem a dalšími pravoslavnými Čechy. Proběhla částečná oprava střechy nad kněžištěm a instalace nových okapů. Na rekonstrukci se ze 2/3 finančně podílel Krajský úřad Královéhradeckého kraje a 1/3 zaplatila PCO v Hradci Králové, celkem 77 000 Kč. Otec M. A. Jareš uvedl: „Pokud zdejší vandalové poleví v nesmyslném ničení této památky (např. koncem října byl ukraden z kopule kříž), je tu naděje, že příští rok budeme v opravě pokračovat“. Chcete-li pomoci v našem vyčerpávajícím odhodlání, pošlete libovolnou finanční částku na náš účet Pravoslavná církevní obec v HK: 108 964 33 99/0800 - Díky!

VÍCE INFORMACÍ NA WWW.PRAVOSLAVIHK.CZ

ADVENTNÍ KONCERT V HODONÍNĚ

V neděli 2. prosince 2007 uspořádala Pravoslavná církevní obec v Hodoníně spolu s pěveckým sborem Malé moravské družení z Rousínova pod vedením pana Karla Cyrila Votýpky Adventní koncert v pravoslavném Chrámu sv. Metoděje na hodonínském hřbitově. Ve svátečním podvečeru zazněly řecké, staroslověnské, liturgické i moravské lidové písně a na závěr se sbor rozloučil s posluchači nádherným chorálem Svatý Václave.

bratr Milan, PCO Hodonín

POZVÁNKA NA VERNISÁŽ VÝSTAVY IKON JESENÍK 11. BŘEZNA V 18 HODIN

V Jesenickém vlastivědném muzeu můžete se můžete seznámit s tvorbou ikonopisné dílny monastýru Zesnutí přerované Bohorodice ve Vilémově – matky Kateřiny a Feličítas, Sylvie Novotné, mátušek Jany Dorky Drdové a Jany Baudišové.

NÁŠ NOVÝ PRAVOSLAVNÝ PORTÁL

Díky obětavosti bratra Dalibora Jana a dalších bratří a sester začíná vznikat náš interaktivní český pravoslavný portál, který by měl v přehledné formě přinášet informace o aktuálním dění v naší místní autokefální církvi. Co znamená slovo interaktivní? Především to, že každý z vás se může přihlásit a požádat o zasílání pravidelných newsletterů – tj. novinek. Tak se již do budoucna nebude stávat, že by u nás například hostoval významný pěvecký sbor a většina bratří a sester se o tom nedozvěděla. Prostřednictvím PIN-u bude možné vstoupit do systému a jednoduchým úkonem vložit aktuální zprávu z vaší církevní obce. Interaktivně poprosit o modlitební pomoc nebo položit otázky zkušeným duchovním. Internetová „nedělní škola“ pomůže duchovním při

práci, ale i katechumenům, dětem a hledajícím. Portál umožní vytvořit velké databázové soubory fotografií, videí, textů, prolinky na ostatní webové stránky, zahraniční servery, on-line televizní vysílání pravoslavných nebo vybraných televizí, do budoucna i prolinky do knihoven, na internetové obchody, na hudební archiv pravoslavné hudby atd. Aktuální tiskové zprávy pomohou novinářům v lepší orientaci. „STROM INFORMACÍ“ (Hlaspravoslavi.cz) sice již jasně vidíme, ale ještě nevíme, do jak mohutných a zajímavých větví se rozroste. I vy jste také jeho tvůrci! Prosíme: zapojte se. Radou, nápadem, konkrétní nabídkou, ve které oblasti můžete pomoci. Hledáme dobrovolníky na přepisování textů do elektronické podoby i překladatele pro jazykové mutace.

Z PROGRAMU METROPOLITY VLADYKA S BOŽÍ POMOCÍ HODLÁ

SOBOTA 1. BŘEZNA

► v 9.30 hod.

o zádušní (roditelské čili předků) sobotě sloužit řeckou božskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

NEDĚLE 2. BŘEZNA

► v 10.00 hod.

sloužit božskou liturgií v neděli masopustní v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

SOBOTA 8. BŘEZNA

► v 10.00 hod.

v den Nalezení hlavy Jana Křtitele sloužit božskou liturgií v Monastýru sv. Mikuláše na Doubské Hoře u Karlových Varů, Aberg

NEDĚLE 9. BŘEZNA

► v 10.00 hod.

sloužit božskou liturgií v neděli syropustní v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

PONDĚLÍ 10. BŘEZNA

► v 17.00 hod.

číst kající kánon sv. Andreje Krétského v kapli sv. Mikuláše, Rooseveltova 29, v Praze 6 – Dejvicích

ÚTERÝ 11. BŘEZNA

► v 17.00 hod.

číst kající kánon sv. Andreje Krétského v kapli sv. Mikuláše, Rooseveltova 29, v Praze 6 – Dejvicích

STŘEDA 12. BŘEZNA

► v 9.00 hod.

sloužit liturgií předem posvěcených Darů v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

► v 17.00 hod.

číst kající kánon sv. Andreje Krétského v kapli sv. Mikuláše, Rooseveltova 29, v Praze 6 – Dejvicích

ČTVRTEK 13. BŘEZNA

► v 17.00 hod

číst kající kánon sv. Andreje Krétského v kapli sv. Mikuláše, Rooseveltova 29, v Praze 6 – Dejvicích

PÁTEK 14. BŘEZNA

► v 6.00 hod

sloužit liturgií předem posvěcených Darů v seminární kapli sv. Jana Bohoslova, Plzeňská 7, Prešov a navštívit PBF TU

NEDĚLE 16. BŘEZNA

► v 10.00 hod.

1. neděli Velkého postu sloužit božskou liturgií v chrámu sv. Petra a Pavla, ul. Krále Jiřího 2c, Karlovy Vary

NEDĚLE 23. BŘEZNA

► v 10.00 hod.

2. neděli Velkého postu a sv. Řehoře Palamy sloužit božskou liturgií v chrámu sv. Jakuba, Tyršova 1010, Žatec

ÚTERÝ 25. BŘEZNA

► v 9.30 hod.

v den státního svátku Řecka Helénské republiky a ve výročí intronizace (arcibiskupa pražského) sloužit božskou liturgií s řeckou doxologií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

NEDĚLE 30. BŘEZNA

► v 10.00 hod.

3. neděli Velkého postu – ustívání sv. Kříže sloužit božskou liturgií v kapli Narození přesvaté Bohorodice v Mokřině u Aše

► v 15⁰⁰ hod.

sloužit pobožnost díkůvzdání v lovecké kapli sv. Jiří – v nejzápadněji položené svatyni naší místní autokefální církve

**PROSÍME LASKAVĚ ČTENÁŘE
O FINANČNÍ PODPORU NAŠEHO ČASOPISU**

SVÉ DARY ZASÍLEJTE NA VLASTNÍ ÚČET
HLASU PRAVOSLAVÍ v češtině

Raiffeisenbank, a.s.
č.ú. 5011103614/ 5500

pro převod ze zahraničí
IBAN CZ285500000005011103614

POKUD CHCETE ZASÍLAT ČASOPIS,
OBJEDNEJTE HO NA ADRESE
Pravoslavná církev v českých zemích
Dělostřelecká 1
160 00 Praha 6
k rukám m. Heleny Novákové
tel. 224 315 015

nebo e-mailem:
redakce.hp@gmail.com
prostřednictvím sms
na čísle 775 378 231

Příspěvek na tisk jednoho čísla činí
v roce 2008 podle současné ceny za tisk
24 Kč + poštovné

Celoroční předplatné 288,- Kč + poštovné.
Poštovné jednoho čísla je 14,- Kč,
pokud neobsahuje přílohu.
V současné době jednáme s ředitelstvem České
pošty o možnostech slevy, ale je nutné aby náš
časopis dosáhl určitého počtu odběratelů, proto Vás
prosíme: podpořte náš časopis a objednejte si nás!
Příspěvky můžete zasílat průběžně
na výše uvedený účet.
Do příštího čísla časopisu vložíme
také předtištěnou složenku.

**Za všechny vaše příspěvky vám
ze srdce děkujeme!**

VYDÁVÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH
S POŽEHNÁNÍM +KRYŠTOFA,
ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO A METROPOLITY
ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

Číslo 2/ 2008/ ročník LXIII

DĚLOSTŘELECKÁ 7
160 00 PRAHA 6
P.O. BOX 655, CZ-111 21 PRAHA 1
E-MAIL: REDAKCE.HP@GMAIL.COM

REGISTRACE
MK ČR E 248

ŠÉFREDAKTOR
PhDr. SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ
KABOSOVA@SEZNAM.CZ
TEL. 775 378 231

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR RUSKÉ PŘÍLOHY
JEREJ MGR. OLEG MACHNĚV
OLEGM@POST.CZ
TEL. 737 755 651

EDITOŘI
ARCHIMANDRITA ThDr. MAREK KRUPICA, Th.D.
DIÁKON MGR. HANUŠ NYKL
MGR. ROMAN JURIGA
JEREJ DAVID DUDÁŠ

REDAKCE
OSVĚTA A PRAVOSLAVNÁ DUCHOVNOST:
MGR. JANA BAUDIŠOVÁ, MGR. EVA ŠUVARSKÁ,
JEREJ MGR. JAN TÝMAL
PRAVOSLAVNÁ MLÁDEŽ: LIBUŠE PIPKOVÁ, DiS.
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ: JEREJ MGR. ANTONÍN DRDA
OLOMOUCKO-BRNĚNSKÁ EPARCHIE: EVA JURIGOVÁ

TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE
BORIS HAVEL

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
PhDr. MARTA HOLMANOVÁ

GRAFIKA
TOMÁŠ LANGER

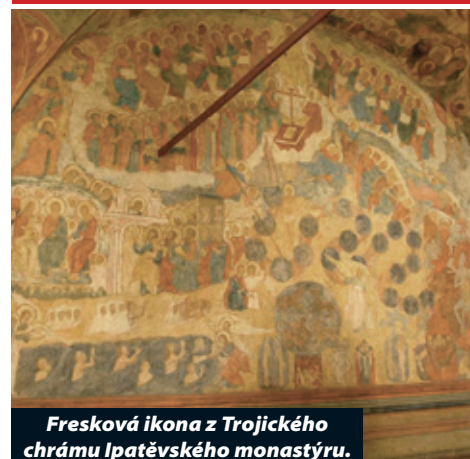
ADRESA PRO ZASÍLÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ:
SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ,
U ZELENÉHO PTÁKA 12, 148 00 PRAHA 4

REDAKCE SI VYHRÁŽUJE PRÁVO NA PŘÍPADNÉ ÚPRAVY ČI KRÁCENÍ
ZASLANÝCH PŘÍSPĚVKŮ. REDAKCÍ NEVYŽÁDANÉ RUKOPISY, FOTO-
GRAFIE A KRESBY SE NEVRACÍ. AUTORSKÉ ČLÁNKY, PŘEKLADY
A FOTOGRAFIE JSOU DAREM CÍRKVI A AUTOŘI SI NENÁROKUJÍ AUTOR-
SKÝ HONORÁŘ VE SMYSLU AUTORSKÉHO ZÁKONA. OTIŠTĚNÉ MATE-
RIÁLY NELZE ROZŠÍŘOVAT BEZ SOUHLASU REDAKCE NEBO AUTORA.

Bliží se začátek Velkého postu. Dne 2.3/18.2. je neděle masopustní, což je také neděle o Strašném soudu. Pro rozjímání: fresková ikona z chrámu Zesnutí přespvaté Bohorodice v Praze.

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE

Fresková ikona z Trojického chrámu Ipatěvského monastýru.

SLOVO METROPOLITY: LASKAVÝ ÚSMĚV
PRAVOSLAVNÍ V ARGENTINĚ
ROZHOVOR S VLADYKOU KRYŠTOFEM
SVATÝ PETR ČAGRINSKÝ
ZÁPISNÍK Z CEST: KRASNÝJE KLJUČI
IKONOGRAFIE V LÉČBĚ ZÁVISLOSTÍ
NA POMOC KAJÍCŇNÍKŮM
O PROBLEMATICE PŘERUŠENÍ TĚHOTENSTVÍ
MÉDIA: TVORBA STUDIA RUSSKIJ RENESANS

Jeho Blaženost Kryštof, **arcibiskup pražský a metropolita českých zemí** **zve všechny pravoslavné křesťany naší místní** **autokefální církve na celonárodní pouť**

do Prahy ke sv. Václavovi
u příležitosti 160. výročí Slovanského sjezdu v Praze

v sobotu 7. června 2008 v 10 hodin na Václavském náměstí
bude sloužena svatá liturgie za přítomnosti
archijerejů a mnoha vážených hostů ze zahraničí

V roce 2.- 12. června 1848 se konal v Praze Slovanský sjezd, kterého se zúčastnili zástupci jednotlivých slovanských národů. V neděli 4. června 1848 byla na Václavském náměstí (tehdejším Koňském trhu) pod sochou sv. Václava uskutečněna slavnostní pravoslavná svatá liturgie, kterou sloužil srbský protopresbyter Pavel Stamatovič. Konala se na Václavském náměstí proto, že pravoslavní v té době neměli v Praze žádný chrám! Dodnes v Praze nemohl být zbudován pravoslavný katedrální chrám. Tím, že se přijdeme pomodlit ke sv. Václavovi upozorníme na to, že pravoslavní křesťané jsou významnou duchovní silou Evropy a připomeneme si důležité ideje, pronesené našimi slovanskými předky, které jsou odkazem i pro budoucnost naší společné Evropy. V Manifestu k evropským národům Slované již před 160 lety bojovali za úplnou rovnoprávnost všech národů – malých i velkých, a deklarovali, že se nechtějí stít za žádné křivdy, naopak podávají bratrskou ruku všem sousedním národům. Tento manifest staví Slovany do popředí největšího humanitního a všelidského úsilí. Slovanský sjezd v Praze jasně artikuloval touhu po jednotě starého kontinentu a ukázal na význam pravoslavné církve v procesu sblížení evropských národů.